

कार्यक्रम अंदाजपत्रक

2024-2025

वित्त विभाग

प्रकाशन क्रमांक 3

(वस्तू व सेवा कर)

येरवडा कारागृह मुद्रणालय, पुणे-411 006
2024

कार्यक्रम अंदाजपत्रक

2024-2025

वित्त विभाग

प्रकाशन क्रमांक 3

(वस्तु व सेवा कर)

वित्त विभागाने तयार केल्ल्या कार्यक्रम अंदाजपत्रकांची यादी

कार्यक्रम अंदाजपत्रकाचा क्रमांक		कार्यक्रम अंदाजपत्रकाचे नाव
1	..	वित्त विभाग (खट्टु) मंत्रालय
2	..	वित्त विभाग (संचालनालय, लेखा व कोषागारे)
3	..	वित्त विभाग (वस्तू व सेवा कर विभाग)
4	..	वित्त विभाग (अल्पबचत व राज्य लॉटरी)
5	..	वित्त विभाग (विमा)
6	..	वित्त विभाग (स्थानिक निधी लेखापरीक्षा)

अनुक्रमणिका

	पृष्ठे
प्रस्तावना – समग्र कार्यक्रम	.. 1
विवरणपत्र “अ” – एकूण अर्थसंकल्पीय अंदाजाचा कार्यक्रमनिहाय तपशील	.. 8
विवरणपत्र “ब” – एकूण अर्थसंकल्पीय अंदाजाचा पधानशीर्षवार व कार्यक्रमनिहाय तपशील	.. 9
कार्यक्रम क्रमांक 1 – 001 – अ -- संचालन व प्रशासन	
(1) प्रस्तावनात्मक	.. 11
(2) वित्तीय आवश्यकता	.. 12
(3) अंतर्गत निरीक्षण / लेखापरीक्षा कार्यक्रमाची माहिती	.. 14
कार्यक्रम क्रमांक 2 – 101 – वसुलीचा खर्च	
(1) प्रस्तावनात्मक	.. 16
(2) वित्तीय आवश्यकता	.. 16
तक्ता क्रमांक 1 – विविध अधिनियमांखाली नादेणी अर्जांची माहिती दशविणारे विवरणपत्र	.. 19
तक्ता क्रमांक 2 – विविध अधिनियमांखाली जे नादेणीकृत व्यापारी कर देण्यास पात्र आहेत त्यांचे विवरणपत्र	20
तक्ता क्रमांक 3 – मूल्यवर्धित कर कायदा, 2002 खालील कसूरदार व्यापाऱ्यांची माहिती	.. 21
तक्ता क्रमांक 4 – अन्वेषण प्रकरणांचा निकाल दाखविणारा तक्ता	.. 22
तक्ता क्रमांक 5 – निरनिराळ्या अधिनियमांखाली दिलेल्या आदेशाविरुद्ध केलेल्या पथम व दुसऱ्या अपिलांची माहिती दशविणारे विवरणपत्र.	.. 24
तक्ता क्रमांक 6 – निरनिराळ्या अधिनियमांखाली दिलेल्या आदेशाविरुद्ध फेरतपासणीकरिता अर्ज केले जातात, त्यांची माहिती दशविणारे विवरणपत्र.	.. 24
तक्ता क्रमांक 7 – अभियागे प्रस्तावाची निर्गती (विल्हेवाट)	.. 25
तक्ता क्रमांक 8 – न्यायालयात दाखल केलेल्या तक्रारी व त्यांची सद्यःस्थिती दाखविणारा तक्ता	.. 26
तक्ता क्रमांक 9 – विविध अधिनियमांखाली जमा झालेल्या महसुलाची माहिती दशविणारे विवरणपत्र	.. 27
तक्ता क्रमांक 10 – मागणी, वसुली, थकबाकी, निर्लेखित, कमी केलेली, परतावा दिलेली रक्कम इत्यादी दशविणारा तक्ता.	.. 28
तक्ता क्रमांक 11 – 2021-2022 या कालावधीत निर्लेखित केलेल्या प्रकरणांचा तपशील	.. 34
कार्यक्रम क्रमांक 3 – शासकीय उपाहारगृहे – विक्रीकर विभाग	
(1) प्रस्तावनात्मक	.. 35
(2) वित्तीय आवश्यकता	.. 36
तक्ता क्रमांक 1 – विक्रीकर उपाहारगृहे, चौरस आहारगृहे (तीन)	.. 37

	पृष्ठे
कार्यक्रम क्रमांक 4 – व्यवसाय कर	
(1) पत्रतावनात्मक	.. 38
(2) वित्तीय आवश्यकता	.. 40
व्यवसायकर अधिनियमाखाली नांदेणी, नावनादेणी, कसरूदार, कर निर्धारणा, अपिले, तक्रारी व वसुली याबाबतची माहिती.	..
कार्यक्रम क्रमांक 5 – केंद्रीय चिटफंड कायदा, 1982; महाराष्ट्र चिटफंड नियम, 2004	
(1) कार्यक्रमाच्या कार्यभाराचा सारांश	.. 44
(2) तक्ता क्रमांक 1 – चिटची नांदेणी	.. 44
कर्मचारीविषयक गोषवारा	
(1) विक्रीकर	.. 46
(2) विक्रीकर उपाहारगृह	.. 50
कार्यक्रम क्रमांक 6 – महाराष्ट्र विक्रीकर न्यायाधिकरण, मुंबई	
(1) पत्रतावनात्मक	.. 51
(2) अर्थसंकल्पीय तरतुदीबाबत कार्यक्रमनिहाय, प्रधानशीर्षवार व वित्तीय आवश्यकता दशविणारे विवरणपत्र	.. 52
तक्ता क्रमांक 1 – विभागनिहाय दाखल झालेली, निकालात काढलेली व प्रलंबित प्रकरणे इत्यादी	.. 53
तक्ता क्रमांक 2 – प्रलंबित प्रकरणांचे वर्गीकरण	.. 54
तक्ता क्रमांक 3 – उच्च न्यायालयाकडे निकालात काढण्यासाठी प्रलंबित असलेली प्रकरणे	.. 58
तक्ता क्रमांक 4 – प्रमाणित पत्री पुरविल्याबद्दल मिळालेले उत्पन्न दशविणारे विवरणपत्र	.. 58
(3) कर्मचारीविषयक गोषवारा (पद व वेतनमान यांचे विवरणपत्र)	.. 59
कार्यक्रम क्रमांक 7 – राज्यकर उपायुक्त (जनसंपर्क) कार्यालय, मुंबई	
(1) नवीन इमारत बांधकाम, दुरुस्ती इ. देखरेख करणे	.. 60

विक्रीकर विभाग

पस्तावना

समग्र कार्यक्रम

भारतातील मुंबई प्रांतात माहे मार्च 1938 मध्ये सर्वप्रथम विक्रीकराची सुरुवात झाली. त्यावेळी काही शहरी व निमशहरी भागात, तंबाखूच्या विक्रीवर कर लावण्यात आला. सन 1946 साली विक्रीकर अधिनियमास कायद्याचे स्वरूप देण्यात आले. त्यावेळी विक्रीच्या शेवटच्या टप्प्यावर विक्रीकर लावण्यात येत असे. तदनंतर, दिनांक 1 नोव्हेंबर 1952 पासून विक्रीच्या प्रत्येक टप्प्यावर कर लावण्यात येऊ लागला. परंतु अपेक्षित

महसूल प्राप्त होत नसल्याने दिनांक 1 एप्रिल 1954 पासून दुहेरी करपद्धती अंमलात आणली गेली. यात वेळोवेळी सुधारणा होत गेल्या व

दिनांक 1 जानेवारी 1959 पासून मुंबई विक्रीकर कायदा, 1959 अंमलात आणला गेला. 1975 साली नेमललेल्या यार्दी समितीच्या शिफारशीनुसार जुलै 1981 मध्ये विक्रीकर कायद्यात महत्त्वाचे फेरबदल केले गेले. तेव्हापासून विक्रीच्या पहिल्या टप्प्यावरच (First Point) करआकारणी होऊ लागली. वस्तूच्या फेरविक्रीवर कर आकारणी केली जात नसे. सदर मुंबई विक्रीकर अधिनियम, 1959 बरोबरच विक्रीकर विभागाद्वारे पुढील अधिनियमांचेही प्रशासन करण्यात येत होते.

(1) केंद्रीय विक्रीकर अधिनियम, 1956, (2) महाराष्ट्र चिटफंड अधिनियम, 1982, (3) महाराष्ट्र राज्य व्यवसाय, व्यापार, आजीविका व नाकेच्या यावरील कर अधिनियम, 1975, (4) महाराष्ट्रात काणेत्याही माल काणेत्याही प्रयोजनार्थ वापरण्याच्या हक्काच्या हस्तांतरणावरील विक्रीकर अधिनियम, 1985, (5) महाराष्ट्र कार्य कंत्राटाच्या अंमलबजावणीत अंतर्भूत असलेल्या मालातील होणाऱ्या हस्तांतरणावरील विक्रीकर अधिनियम, 1985, (6) महाराष्ट्र एंषेआराम कर (हॉटेल व निवास) अधिनियम, 1987, (7) महाराष्ट्र स्थानिक क्षेत्रामध्ये माटोर वाहनांवरील प्रवेश कर कायदा, 1987, (8) मुंबई मोटार स्पिरिटच्या विक्रीकरिता कर अधिनियम, 1958, (9) महाराष्ट्र ऊस खरेदी कर अधिनियम, 1962, (10) महाराष्ट्र स्थानिक क्षेत्रात मालाच्या प्रवेशावरील कर अधिनियम, 2002.

राज्यात दिनांक 1 एप्रिल 2005 पासून महाराष्ट्र मूल्यवर्धित कर कायदा, 2002 ही कार्यप्रणाली अंमलात आली आहे. उपरोक्त अधिनियमाखाली मुंबई विक्रीकर अधिनियम, 1959, महाराष्ट्रात काणेत्याही माल काणेत्याही प्रयोजनार्थ वापरण्याच्या हक्काच्या हस्तांतरणावरील विक्रीकर अधिनियम, 1985, महाराष्ट्र कार्य कंत्राटाच्या अंमलबजावणीस अंतर्भूत असलेल्या मालातील होणाऱ्या हस्तांतरणावरील विक्रीकर अधिनियम, 1985 व मुंबई मोटार स्पिरिट विक्रीकर अधिनियम, 1958 हे चार अधिनियम महाराष्ट्र मूल्यवर्धित कर कायदा, 2002 मध्ये विलीन करण्यात आले आहेत.

SALES TAX DEPARTMENT

INTRODUCTION

Sales Tax was first introduced in India in the then Bombay province as early as March 1938, where a tax was imposed on sale of tobacco within certain urban and suburban areas. In the year 1946, a general sales tax was introduced levying sales tax at the last stage of sale of goods. In this system there was considerable tax evasion and therefore, from 1st April 1952, the sales tax was made leviable on each transaction of sales. But, expected revenue could not be collected, and hence, double taxation system was brought into force from 1st April 1954. The system was further improved and from 1st January 1959, a new Sales Tax Act was brought into enactment. In 1975, Government appointed a Sales Tax Enquiry Committee under Chairmanship of Shri Yardi. As per its recommendations, important changes were made in Sales Tax Act in 1981. Since then the tax was levied on the first sale and the subsequent sales were not taxed.

Along with Bombay Sales Tax Act, 1959, following Acts were administered by the Sales Tax Department.

1. Central Sales Tax Act, 1956
2. Maharashtra Chit Fund Act, 1974
3. Maharashtra State Tax on Profession, Traders, Callings and Employment Act, 1975
4. Maharashtra State Tax on the Transfer of right to use any goods for any purpose Act, 1985

5. Maharashtra State Tax on the transfer of property in goods involved in the execution of Works Contract [Re-enacted] Act, 1989
6. Maharashtra Tax on Luxuries Act, 1987
7. Maharashtra Tax on Entry of Motor Vehicles into Local Areas Act, 1987
8. Mumbai Motor Spirit Tax Act, 1958
9. Maharashtra Purchase Tax on Sugarcane Act, 1962
10. Maharashtra Tax on the Entry of Goods into the Local Areas Act, 2002. Out of the above said Acts, following Acts which were administered by the sales tax department are incorporated in VAT, namely :-
 - (1) Bombay Sales Tax Act, 1959.
 - (2) The Maharashtra State Tax on the Transfer of right to use any goods for any purpose Act, 1985.
 - (3) The Maharashtra State Tax on the transfer of property in goods involved in the execution of Works Contract [Re-enacted] Act, 1989.
 - (4) The Bombay Sales on Motor Spirit Taxation Act, 1958.

मूल्यवर्धित कर (VAT)

विक्रीच्या पहिल्या किंवा शेवटच्या टप्प्यावरील करपद्धतीऐवजी विक्रीच्या प्रत्येक टप्प्यावर करआकारणी व वसुली करण्याची पद्धत म्हणजे मूल्यवर्धित करप्रणाली होय.

मूल्यवर्धित करप्रणाली ही एक आधुनिक करप्रणाली आहे जी जगभरातील बहुसंख्य देशात राबविली जाते. मूल्यवर्धित करप्रणालीचे फायदे खालीलप्रमाणे आहेत :-

- (1) सोपी व सुटसुटीत करपद्धती.
- (2) कराची आकारणी प्रत्येक टप्प्याटप्प्यावर नियुक्त दराने.
- (3) खरेदीवर भरलेल्या कराची वजावट/उत्पादनात वापरलेल्या कच्च्या मालावरील खरेदीकराची वजावट.
- (4) करावर कर आकारला जात नाही.
- (5) वसुली न करता यणेयासारखा उलाढाल कर, अधिभार इत्यादी घटकांचा समावेश नाही, ज्यावर वजावट मिळत नाही.

नोव्हेंबर 1999 ला झालेल्या सर्व राज्यांच्या मुख्यमंत्र्यांच्या बैठकीत मूल्यवर्धित करप्रणाली लागू करण्याचा निर्णय घेण्यात आला. मूल्यवर्धित करप्रणाली राबविण्याच्या अनुषंगाने येणाऱ्या सर्व बाबींवर निर्णय घेण्यासाठी सर्व राज्यांच्या अर्थमंत्र्यांची शक्तिप्रदत्त समिती गठीत करण्यात आली.

सदर समितीने राज्यस्तरीय मूल्यवर्धित कराबाबत दिनांक 17 जानेवारी 2005 रोजी श्वेतपत्रिका प्रसृत केली आहे. सदर श्वेतपत्रिकेत मूल्यवर्धित कराची मूलभूत रचनाकृती स्पष्ट केलेली आहे. सर्व राज्यांच्या मूल्यवर्धित कर कायद्यांची संरचना सदर श्वेतपत्रिकेत मूलभूत रचनाकृतीशी सुसंगत असणे अपेक्षित आहे.

शक्तिप्रदत्त समिती काणेत्या वस्तूवर कराचा दर किती असावा हे ठरविते व त्यानुसार करदराची अनुसूची या समितीने तयार केली आहे. शक्तिप्रदत्त समितीने ठरविल्यावर करांचे समान दरच प्रत्येक राज्याने स्वीकारावयाचे असल्यामुळे राज्यांमधील व्यावसायिक स्पर्धा कमी होणे हासुद्धा मूल्यवर्धित करप्रणालीचा एक अनुषंगिक फायदा आहे.

महाराष्ट्र राज्यात मूल्यवर्धित करप्रणालीची अंमलबजावणी दिनांक 1 एप्रिल 2005 पासून करण्यात आलेली आहे.

दिनांक 1 जानेवारी 2009 पर्यंत देशातील सर्व राज्यांनी मूल्यवर्धित करप्रणाली अंमलात आणली आहे.

महाराष्ट्रामध्ये विक्रीकर विभागाकडून अंमलबजावणी करण्यात येणाऱ्या खाली दर्शविलेल्या कायद्यांचा समावेश मूल्यवर्धित कर कायद्यामध्ये करण्यात आला आहे.

- (1) मुंबई विक्रीकर अधिनियम, 1959.
- (2) महाराष्ट्रात काणेताही माल काणेत्याही प्रयोजनाथर्वापरण्याच्या हक्कांच्या हस्तांतरणावरील विक्रीकर अधिनियम, 1985.
- (3) महाराष्ट्र कार्यकंत्राटाच्या अंमलबजावणीत अंतर्भूत असलेल्या मालातील हाणेच्या हस्तांतरणावरील विक्रीकर अधिनियम, 1985.
- (4) मुंबई मोटार स्पिरिटच्या विक्रीकरिता कर अधिनियम, 1958.

वरील नियमांचे विलीनीकरण करण्यात आले आहे.

VALUE ADDED TAX (VAT)

VAT is a system of levy and collection of sales at every stage of sale as against the earlier system of single point tax -either first point of sale or last point of sale.

VAT is a modern and progressive tax system used in other countries in the world.

Advantages of VAT

- (1) It is simple, transparent and progressive.
- (2) Tax is levied at every stage of sale at the designated rate
- (3) Credit or set off of tax paid on purchase of materials sold or raw materials used for manufacture
- (4) No tax on tax

(5) There are no non recoverable elements of tax like turnover tax, surcharge/for which impute tax rebate is not possible. The decision to introduce VAT was taken in the Chief Ministers Conference in November 1999 . An Empowered Committee of State Finance Ministers was constituted to work out details.

The Empowered Committee of State Finance Ministers has released White Paper on Value Added Tax on 17th January 2005.The basic design of VAT has been explained in the said White Paper. Design of VAT of all the States is expected to be consistent with the basic design of VAT explained in this White Paper.

The Empowered Committee has prepared a rate schedule of commodities. All the states have to follow the rate schedule prepared by the empowered committee. It will also be beneficial to minimize the interstate competition with regard for the rate on different commodities.

On 1st April 2005, 20 other states implemented VAT along with Maharashtra and on 1st April 2006, 6 other States joined them.

In Maharashtra following Acts which, were administered by the sales tax department are incorporated in VAT, namely :

- (1) Bombay Sales Tax Act, 1959.
- (2) The Maharashtra State Tax on the Transfer of right to use any goods for any purpose Act, 1985.
- (3) The Maharashtra State Tax on the transfer of property in goods involved in the execution of Works Contract [Re-enacted] Act, 1985.
- (4) The Bombay Sales on Motor Spirit Taxation Act, 1958.

चिटफंड

महाराष्ट्र राज्यातील चिटफंडांवर नियंत्रण ठेवण्यासाठी केंद्रीय चिटफंड अधिनियम, 1982 आणि महाराष्ट्र चिटफंड नियम, 2004, दिनांक 15 जून 2004 पासून संपूर्ण महाराष्ट्रात सुरू करण्यात आला आहे. त्यानुसार दिनांक 31 मार्च 2022 पर्यंत महाराष्ट्र चिटफंड नियम, 2004 अंतर्गत 2105 चिट्स नादीत असून त्यांनी रुपये 1399921396 कोटी इतकी अनामत रक्कम जमा केलेली आहे.

CHIT FUND

In order to keep control on Chit Fund in Maharashtra State, Maharashtra Chit Fund Act, 1982 and Maharashtra Chit Fund Rule, 2004 was brought into force from 15th June 2004. As on 31st March 2022 overall 2105 Chits Groups are registered and have deposited Rs. 1399921396 Cr. as a Security Amount.

व्यवसायकर

महाराष्ट्र राज्यात स्वतःचा व्यापार, उद्योग, नोकऱ्या किंवा काणेत्याही प्रकारचा व्यवसाय व आजीविका करणाऱ्या व्यक्ती महाराष्ट्र राज्य व्यवसायकर कायदा, 1975 नुसार कर भरण्यास पात्र आहेत. अशा कर भरणाऱ्या व्यक्तींची दोन विभागांत विभागणी करण्यात आली आहे.

- (1) ज्या व्यक्ती नोकर या नात्याने नोकरी करीत आहेत.
- (2) ज्या व्यक्ती स्वतःचा व्यापार, उद्योग, अन्य व्यवसाय व आजीविका करीत आहेत.

व्यवसायकर अधिनियमाखाली 2022-2023 या वर्षात 2623.43 कोटी रुपयें निव्वळ उत्पन्न मिळाले व 2023-2024 या वर्षात 2881.9 कोटी रुपये संभावित उत्पन्न मिळणे अपेक्षित आहे. 2024-2025 या अर्थसंकल्पीय वर्षासाठी 3190.92 कोटी रुपये उत्पन्न मिळावे असा अंदाज करण्यात आला आहे. व्यवसायकर कायदांतर्गत दिनांक 31 मार्च 2022 अखेर 534738 नोंदणी दाखलाधारक नोंदीत असून 2656979 नावे नोंदणी दाखलाधारक नोंदीत आहेत.

मूल्यवर्धित करप्रणालीच्या पार्श्वभूमीवर विक्रीकर विभागाच्या पुनर्रचनेसंदर्भातील दिनांक 18 नोव्हेंबर 2011 च्या शासन निर्णयानुसार, व्यवसायकर शाखेच्या कामाचे योग्य रीतीने संनियंत्रण व संचालन होण्याच्या दृष्टीने व्यवसायकर शाखेचीही पुनर्रचना करण्यात आली आहे. यासाठी मुंबई, ठाणे, पुणे, कोल्हापूर, नाशिक व नागपूर असे सहा व्यवसायकर मुख्य विभाग स्थापन करण्यात आले आहेत. प्रत्येक विभागाचे संचालन सहआयुक्त दर्जाचा अधिकारी करणार आहे. त्याशिवाय व्यवसायकर कायदाच्या संचालनासाठी स्वतंत्र अपर आयुक्तांची नेमणूक करण्यात आली आहे.

व्यवसायकर कायदाच्या अंमलबजावणीसाठी विक्रीकर आयुक्त व अपर विक्रीकर आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य यांच्या नियंत्रणाखाली 6 विक्रीकर सहआयुक्त, 4 विक्रीकर उपआयुक्त, 9 सहायक विक्रीकर उपआयुक्त, 107 व्यवसायकर अधिकारी व 237 विक्रीकर निरीक्षक, 1 उच्चश्रेणी लघुलेखक, 2 लघुलेखक, 291 लिपिक व टंकलेखनिक, 109 वाहक, नाईक व चपराशी, नोटीसवाहक, दफतरबंद यांची नेमणूक करण्यात आली आहे.

MAHARASHTRA STATE TAX ON PROFESSIONS, TRADES; CALLINGS AND EMPLOYMENTS ACT, 1975

A person having his own business, trade, employment or any type of profession or callings, in Maharashtra is liable to pay profession tax under this Act.

Such liable persons are divided into two categories :

- i. Those who are employees, ii. Those who are engaged

in professions, trades, callings.

Under the Profession Tax Act, the revenue was Rs. 2623.43 crores during 2022-2023 and prob. Rs. 2881.90 crores for the year 2023-2024. Expected revenue during 2024-2025 is at Rs. 3190.92 crores. Under the Profession Tax Act, as on 31st March 2020 total numbers of registration certificate holders were 534738 and registered Enrolment Certificate holders Were 2656979.

As per G.R. dated 18th Nov 2011, for the purpose of proper control and direction, Profession Tax branch is also undergoing restructuring. Six profession tax divisions at Mumbai, Thane, Pune, Kolhapur, Nashik and Nagpur are formed. An officer of Joint Commissioner Cadre will be the head of each division and a Deputy Commissioner will be appointed at each division for the help of Joint Commissioner of that division.

For the enforcement of Profession Tax Act, 6 joint Commissioners, 4 Deputy Commissioner, 9 Assistant Commissioners, 107 Profession Tax Officers, 237 Profession Tax Inspectors, 1 Higher grade Stenographer, 2

Stenographer, 291 Clerks, etc. and 109 Notice Servers, Naiks, Peons, etc. are appointed and placed under the administrative control of Commissioner of Sales Tax and Additional Commissioner of Sales Tax, Maharashtra State, Mumbai.

वस्तु व सेवा कर

संसदेने 1 जुलै 2017 पासून वस्तु व सेवा कर कायद्याची अंमलबजावणी करण्यास मान्यता दिली आहे. त्यानुसार आपण सर्वांनी "एक राष्ट्र एक कर (ONE NATION ONE TAX)" या तत्त्वाने नवीन कायद्याचे उत्साहाने स्वागत केलेले आहे. यानिमित्त राज्यभरातील सर्व विक्रीकर कार्यालयांमध्ये कार्यालयाच्या नामांतराचे साहेळे व कायद्याच्या स्वागताचे साहेळे साजरे केले गेले. वस्तु व सेवा कर कायद्याची प्भावी अंमलबजावणी हाण्यासाठी व लाकेना वस्तु व सेवा कर कायद्याची माहिती व्हावी यासाठी या कार्यक्रमांना सव स्तरातील व्यापारी, समाजामधील प्रतिष्ठीत लाके, केंद्रातील व राज्यातील कार्यालयांचे प्मुख, कर सल्लागार व सनदी लखापाल यांना आमत्रित करण्यात आले होते. व्यापाऱ्यांना जाणवणाऱ्या अडचणी सोडवण्यासाठी राज्य कर विभागाने 24 x 7 सर्व कार्यालयांमध्ये मदत कक्ष व 24 तास दूरध्वनी सेवा उपलब्ध करून देण्यात आली. तसेच वळोवेळी या अनुषंगाने व्यापारी संघटना, सनदी लखापाल व राज्य कर विभागाच्या संयुक्त विद्यमाने चर्चासत्रे आयोजित करण्यात आली. वस्तु व सेवा कराच्या अंमलबजावणीपासून 31 मार्च 2020 पर्यंत रुपये 82561.58 कोटी एवढा महसूल प्राप्त झाला. सन 2022-2023 मध्ये एकूण रुपये 70019.44 कोटी महसूल संभाव्य आहे व सन 2023-2024 मध्ये रुपये 84023.33 कोटी होईल असा अंदाज आहे. व्यापाऱ्यांना विवरणपत्रे भरण्यासाठी येणाऱ्या अडचणी सोडवण्याचा प्रयत्न राज्य कर विभागकडून करण्यात येत आहे.

उपरोक्त पार्श्वभूमीवर संक्रमणात्मक टप्पा (Transition phase) लवकरात लवकर संपवून वस्तु व सेवा कर कायद्याची अंमलबजावणी नजिकच्या काळामध्ये होईल अशी अपेक्षा आहे.

GOODS AND SERVICE TAX

Parliament has sanctioned Goods and Service Tax Act form 1st July 2017 for implementation throughout nation. Accordingly we welcome this new act as ONE NATION ONE TAX. On this grand occasion nomenclature of various offices changed with special ceremony. For effective implementation and awareness of Goods and Service Tax special meetings, conferences held of merchants, dealers, Honourable personalities in society, Tax Consultants, Top Official of Central and State Taxation Officer. State Tax Department has make necessary arrangement for resolving issues of merchants by establishing help desk and 24x7 telephonic services. Also discussions in this regard are arranged by State Tax Department with Chartered Accountants and merchant associations. In the year 2020-2022 the Goods and Service Tax collection was at Rs. 82561.58 Cr., in the year 2022-2023 the propable collection will be Rs. 70019.44 Cr. and in year 2023-2024 it will be Rs. 84023.33 Cr. It is hoped that this transitional phase will come to end soon and in near future full fledged implementation of Goods and Service Tax will be commenced.

संगणकीकरण

राज्यकर विभागाने उपभाक्तेयांसाठी कॉट्स (कमर्शियल ऑफ द शल्फ सॉफ्टवेअर सिस्टीम) वर आधारित संगणकीय प्गाली स्वीकारण्याचे ठरवून, त्यानुसार अंमलबजावणीकरिता सॉप बरेड टॅक्स रेव्हेंच्यू मॅनेजमेंट सिस्टीम प्रॉडक्टची निवड करण्यात आली होती. सदर प्गालीची दिनांक 1 एप्रिल 2016 पासून अंमलबजावणी करण्यासाठी निविदा प्रक्रियेद्वारे (e-tendering) म्. एन. आय. आय. टी. टेक्नालॉजी लि. या सेवा पुरवठादार संस्थेची निवड करण्यात आली होती.

म्. एन. आय. आय. टी. टेक्नालॉजी लि. यांनी विभागाशी केलेल्या करारानुसार, बी. एस. एन. एल. यांच्या फोर्ट, मुंबई येथील डाटा सेंटरमध्ये प्थमिक डाटा सेंटर (DC), डिझास्टर रिकव्हरी सेंटर (DR) फरीदाबाद येथे बी. एस. एन. एल. डाटा सेंटरमध्ये आणि NOC (Network Operation Centre) विभागाच्या माझगाव कार्यालयात उभारणी केली आहे. तसेच राज्यकर विभागाच्या नवीन संगणकीकरण प्रकल्पासाठी आवश्यक असलेली सर्व आज्ञावली जसे, नोंदणी दाखला, e-cst, ई-पेमेंट तसेच इतर जसे बिलिंग सॉफ्टवेअर, मास्टर डाटा कलेक्शन, परतावा, निर्धारणा, ईआयु आज्ञावली, संकेतस्थळ (portal), मोबॅलिटी इत्यादी विकसित करून उपभाक्तेयांना वापरण्यास उपलब्ध करून दिले. करारामधील नमदू केलेल्या सर्व बाबींची पूर्तता करून दिनांक 1 नोव्हेंबर 2019 पासून पुढील 5 वर्षासाठी सदर प्कल्प कार्यान्वित करण्यात आला आहे. म्. एन. आय. आय. टी. टेक्नालॉजी लि. यांनी त्यांच्या नावात बदल केला असून आता सदर संस्था म्. कोफोर्ज लि. या नावाने ओळखण्यात येत आहे.

दिनांक 1 जुलै 2017 पासून संपूर्ण देशात वस्तु व सेवा कर कायद्याची अंमलबजावणी सुरु करण्यात आली. महाराष्ट्र राज्याने, वस्तु व सेवा कर कायद्याची अंमलबजावणी करण्यासाठी Model-1 या प्गालीचा स्वीकार केला होता. तथापि, कायद्याच्या अंमलबजावणीमध्ये सुसूत्रता आणण्यासाठी तसेच वेळेची दिरंगाई टाळण्यासाठी Model-2 या पर्यायाचा विचार करण्यात आला व त्या अनुषंगाने जीएसटीएन

या केंद्रीय सेवापुरवठादार संस्थेकडे विचारणा करण्यात आली. जीएसटीएन या संस्थेने महाराष्ट्र राज्यास Model-2 नुसार सेवा उपलब्ध करून देण्याचे मान्य केले. त्यानुसार सेवा उपलब्ध करून घेण्यासाठी, विभागाने शासन स्तरावर प्रस्ताव सादर केला. सदर प्रस्तावास उच्चाधिकार समितीच्या दिनांक 22 जुलै 2019 रोजी झालेल्या बैठकीमध्ये मान्यता देण्यात आली. त्याअनुषंगाने विभागाने जीएसटीएन या सेवा पुरवठादार संस्थेकडून Model-2 अंतर्गत माहे सप्टेंबर 2019 पासून वस्तु व सेवा कर कायद्याची अंमलबजावणी करण्यासाठीच्या सेवा घेण्यास सुरुवात केलेली आहे.

वस्तु व सेवा कर या कायद्याची अंमलबजावणीच्या अनुषंगाने जीएसटीएन या सेवापुरवठादार संस्थेच्या आज्ञावलीवरून प्राप्त होणाऱ्या माहितीचे पृथक्करण करण्याचे काम करण्यासाठी मे. एनआयसी या संस्थेने विकसित केलेले GST Pro-2 Analytics System विभागासाठी घेण्यास शासनाने मान्यता दिली असून, GST Pro-2 Analytics System प्रणाली विभागातील अधिकाऱ्यांसाठी उपलब्ध करून देण्यात आली आहे.

विभागाच्या सर्व कार्यालयांतील संगणक, प्रिंटर व इतर माहिती व तंत्रज्ञानाशी संबंधित उपकरणांची देखभाल तसेच अधिकारी/ कर्मचारी यांच्या हार्डवेअर संबंधित तक्रार निवारण करण्याकरिता मदतकक्ष, डी. जी. सेटस्, यू. पी. एस. इ. चा पुरवठा करण्याचे काम, संगणकीय प्रणालीचा वापर करण्यासाठी विभागाच्या सर्व कार्यालयाना डाटा सेंटरशी जोडण्यासाठी लॅन, वॅन (WAN) व (LAN) ची जोडणी व इंट रनेट सेवा उपलब्ध करून देण्याचे काम मे. n.Code Solutions - A Division of GNFC Ltd. या कंत्राटदाराकडून करण्यात येते होते.

मे. n.Code Solutions या कंत्राटदाराचा सेवा कालावधी समाप्त झाल्यामुळे उपरोक्त सर्व सेवा विभागास पुरविण्यासाठी दिनांक 17 डिसेंबर 2021 रोजीच्या उच्चाधिकार समितीच्या मान्यतेनुसार मे. ओरिएट टेक्नॉलॉजिस प्र. लि. या सेवा पुरवठादाराची 5 वर्षासाठी निवड करण्यात आली आहे. मे. ओरिएट टेक्नॉलॉजिस प्र. लि. यांनी दिनांक 20 फेब्रुवारी 2023 पासून वरील सर्व सेवा विभागास उपलब्ध करून देण्यात आलेल्या आहेत.

COMPUTERISATION

Goods and Service Tax Department (State Tax) decided to adopt for commercially of the shelf (COTS) software system. Accordingly, MGSTD selected to implement SAP based Tax Revenue Management System Product. To implement new automation system from 1st April 2016, MGSTD has selected NIIT Technologies Ltd. as System Integrator through e-tendering process.

Accordingly, as per the contract signed with MGSTD M/s. NIIT Technologies Ltd. has established primary data center at BSNL, Fort, Mumbai, Disaster Recovery Center at BSNL, Faridabad and NOC (Network Operation Centre) has been set up at GST Bhavan, Mazagaon, Mumbai. Concerned Development of Applications such as registration, e-cst, e-payment, billing software, master data, refund, portal mobility, assessment and EIU functionalities etc. are completed and made available to the users. All applications are made available to the users and project made G0live from 1st November 2019 for five years. There is change in the name of SI from M/s. NIIT Technologies Ltd. to M/s. Coforge Ltd.

Goods and Service Act implemented all over India from 1st July 2017. Maharashtra State was included in the Model-1 States list for the implementation of Goods and Service Tax Act. For proper co-ordination and avoidance of delay in the execution, implementation of GST, MGSTD decided to migrate from Model 1 to Model 2 approach. Accordingly, MGSTD requested to GSTN for the same. GSTN accepted the proposal of the MGSTD for opting Model2 approach. MGSTD submitted the proposal to Government for approval. High Power Committee (HPC) in its 134th meeting, dated 22nd July 2019 approved this proposal. Since September 2019. MGSTD has acquiring services from GSTN service provider under Model - 2 approach.

MGSTD has proposed to acquire services of GST Pro Analytics system developed by NIC for data from GSTN and its analysis. Proposal of the department has been approved by the Government and the services of GST-PRO2 analytics System from NIC are made available to all officers.

All the work related to maintenance of PCs, Printers and other IT equipment in the MGSTD, Helpdesk to resolve hardware issues of employees, supply and installation of D. G. sets and UPS, to provide internet connectivity through LAN and WAN to all locations and data centers to run automation project was being handled by M/s. (n) Code Solutions-A Division of GNFC Ltd.

To provide the all above services to the department after the end of the contract period of M/s. (n) Code Solutions. HPC dated 17th December 2021 has selected M/s. Orient Technologies Pvt. Ltd. as a service provider.

M/s. Orient Technologies Pvt. Ltd. has started to provide services to all departmental users from 20th February 2023.

विवरणपत्र "अ" STATEMENT "A"

एकूण अर्थसंकल्पीयअदाजांचा प्रधानशीर्षनिहाय व कार्यक्रमावर तपशीलवार Major Head-wise-Programmewise details of Total Budget Estimates

मागणी क्रमांक जी-1 Demand No. G-1

₹. हजाराला /Rs. in thousands)

अनुक्रमांक Serial No.	कार्यक्रमाचे नाव Name of Programme व्यवसाय 2	प्रत्यक्ष रकमा 2022-2023 Actuals, 2022-2023 3	अनिवार्य/ Committed (अर्थसंकल्प 2024-2025 Budget Estimates, 2024-2025 6
			अर्थसंकल्प 2023-2024 Budget Estimates, 2023-2024 4	सुधारलेले अदाज 2023-2024 Revised Estimates, 2023-2024 5	अर्थसंकल्प 2023-2024 Budget Estimates, 2023-2024 5	
(1)	कर/ Voted..					
20200023200230007	Profession Tax	401575	457299	456793	527229	
(2)	विक्रीकर/ voted ..	1950169	2276345	2222711	25122962	
20400040042	Sales Tax					
सधात्म व प्रशासिन						
001-	Direction and					
Administration	50		100	100	100	
(3)	विक्रीकर/ Voted ..	6859029	7752161	7786114	8663582	
20400051	Sales Tax					
वसुलीचा खर्च						
-Collection Charges						
महाराष्ट्र विक्रीकर						
101-						
(4)	Voted..	62709	22782	65637	159831	
101	न्यायाधिकरण					
20400062	Maharashtra Sales Tax Tribunal					
(5)	विक्रीकर/ Voted ..	77921	92658	85283	94715	
20400071	Sales Tax					
विक्रीकर उपाहार गृह						
Sales Tax Canteen						
800-	तर/ खर्च					
800-	विक्रीकर					
Expenditure						
(6)	Voted ..	-	-	-	-	
347500470	Chit Fund					

टीप : विक्रीकर विभागातर्फे भांडवली खर्च होत नाही.

US

विवरणपत्र "ब" STATEMENT "B"
एकूण अर्थसंकल्पीय अंदाजाचा प्रधानशीर्षवार व कार्यक्रमानिहाय तपशील Major Head-cum-Programmewise details of Total Budget Estimates
मागणी क्रमांक जी-१ Demand No. G-1

अनुक्रमांक Serial No.	कार्यक्रमाचे नाव Name of Programme	प्रत्यक्ष रकमा २०२२-२०२३ Actuals, 2022-2023	अर्थसंकल्प २०२३-२०२४ Budget Estimates, 2023-2024	सुधारलेले अंदाज २०२३-२०२४ Revised Estimates, 2023-2024	अर्थसंकल्प २०२४-२०२५ Budget Estimates, 2024-2025
1	2	3	4	5	6
	योजनेतर Non-Plan	अनिवार्य Committed	अनिवार्य Committed	अनिवार्य Committed	अनिवार्य Committed
(१) २०२०-२०२३ उत्पन्न व खर्च यावरील ..					
करांची वसुली (अनिवार्य) Voted	401114	457199	457758	556442	
202020023 Collection of Taxes on					
Income and Expenditure (Committed)					
105-20200097 Collection Charged Tax on	100	100	100	100	
Profession, Trades, Calling and					
Employments 20, other charges					
एकूण-२०२००२३/००१७ उत्पन्न व खर्च..	401214	457299	457858	556542	
यावरील करांची वसुली					
Total-20200023/0097 Collection of Taxes					
on Income and Expenditure.					
(२) २०४०००४२ विक्रीकर/20400042-Sales Tax					
००१-संचालन व प्रशासन (अनिवार्य)Voted	1950874	2276345	2617620	3322973	
Direction and Administration (Committed)					
50 Charged	-	100	100	100	
२०४००१८७ वस्तु व सेवा कर यंत्रणा (अनिवार्य)					
20400187 Goods and Service Tax Network (Committed)	586886	400000	401841	602050	
१०१-२०४०००५१ वसुलीचा खर्च (अनिवार्य) Voted					
101-20400051 Collection Charges (Committed)	6862404	7752161	7844431	9500461	
१०१-20400062 (राज) महाराष्ट्र					
विक्रीकर न्यायाधिकरण	43512	86443	80354	86587	
20400062					
101-(II) Maharashtra Sales Tax					
Tribunal					
८००-इतर खर्च/800 Other Expenditure Voted	78021	92658	92658	97225	
२०४०००७१ विक्रीकर उपाहारगृह/ (अनिवार्य)					
20400071 Sales Tax Canteen (Committed)					
एकूण-२०४० विक्रीकर/ Voted	8073320	8992076	9785566	10607651	
(Net) (42+51+62+71+87-24)					
Total-2040 Sales Taxes 50 Charged	-	100	100	100	

विवरणपत्र "ब" STATEMENT "B"

एकूण अर्थसंकल्पीय अदाजाचा प्रधानशीर्षवार व कार्यक्रमनिहाय तपशील Major Head-cum Programmewise details of Total Budget Estimates

₹. हजारत/ Rs. in thousands)

मागणी क्रमांक जी-1 Demand No. G-1

अनुक्रमांक Serial No.	कार्यक्रमाचे नाव Name of Programme	प्रत्यक्ष रकमा 2022-2023 Actuals, 2022-2023		अर्थसंकल्प 2023-2024 Budget Estimates, 2023-2024		सुधारलेले अदाज 2023-2024 Revised Estimates, 2023-2024		अर्थसंकल्प 2024-2025 Budget Estimates, 2024-2025	
		अनिवार्य Committed	3	अनिवार्य Committed	4	अनिवार्य Committed	5	अनिवार्य Committed	6
1	(3) एकूण-34750057, इतर सर्वसाधारण आर्थिक सेवा Voted..		-						
	Total -34750057 Other General Economic Services.		-		-		-		-
	एकूण-34750057 इतर सर्वसाधारण आर्थिक सेवा		-		-		-		-
	Services. Voted ..								
	Other Expenditure Voted ..								
34750057	वित्त फंड Chit Fund		-		-		-		-
800	एकूण बेरीज Voted ..		-		-		-		-
	Grand Total Charged ..								
4070	तर प्रशासनिक सेवा यावरील भांडवली खर्च (कार्यक्रम) Capital Outlay on		3226985		1000000		6000000		5360000
	Other Administrative Services (Scheme)								

कार्यक्रम क्रमांक 1

PROGRAMME No. 1

001-अ-संचालन व प्रशासन 001-Direction and Administration

(1) प्रस्तावनात्मक

प्रशासकीय कर्मचारी वर्गावरील खर्च हा 001-संचालन व प्रशासन या गाणे शीर्षाखाली दाखविण्यात येत आहे. राज्यकर आयुक्त व अपर राज्यकर आयुक्त यांचे अधिकारक्षेत्र संपूर्ण राज्यभर आहे. राज्याची विभागणी 13 विभागांत केली आहे. मुंबई व पुणे शहर वगळता प्रत्येक विभागाचे प्रशासन, राज्यकर सहआयुक्त यांचेकडे देण्यात आले आहे. मुंबई विभागात एकूण 9 राज्यकर सहआयुक्त व पुणे विभागात 2 राज्यकर सहआयुक्त आहेत. याव्यतिरिक्त अंमलबजावणी शाखेकरिता दोन राज्यकर सहआयुक्त कार्यरत आहेत. राज्यकर आयुक्त व विशेष राज्यकर आयुक्त यांचे कार्य मुख्यतः कनिष्ठ कार्यालयांना कायद्याची अंमलबजावणी आणि त्यांच्या कार्यालयांवर देखरेख ठेवणे यासंबंधी असते. त्याचप्रमाणे आपापल्या विभागात राज्यकर सहआयुक्त यांना अशाच प्रकारचे संबंधित कार्य करावे लागते. शासनाने दिनांक 18 नोव्हेंबर 2011 चे आदेशान्वये मंजूर केलेल्या पुनर्रचना आराखड्यानुसार वस्तू व सेवा कर विभागाची पुनर्रचना करण्यात आली आहे.

(I)INTRODUCTORY

Expenditure on administrative staff is shown under the Minor Head 001-Direction and Administration. Commissioner of State Tax and Additional Commissioner of State Tax holds the jurisdiction all over the State. The State is divided into 13 Divisions and each Division is administered by Joint Commissioner of State Tax, Except Mumbai and Pune City Division. In all other Divisions, there is only one post of Joint Commissioner of State Tax. In Mumbai City Division there are 9 Joint Commissioners and in Pune City Division there are 2 Joint Commissioners of State Tax. The functions of Commissioner of State Tax and Additional Commissioners of State Tax are to give directions to the subordinate offices for the administration of the Act and supervise working of these offices. Similarly, the Joint Commissioners of State Tax have similar functions so far as their Divisions are concerned. The Sales Tax Department (GST Department) is being reorganised as per the reorganisation plan sanctioned by Government *vide* Government Resolution, dated 18th November 2011.

(२) वित्तीय आवश्यकता
(II) Financial Requirements

(रुपये हजारत/Rs. in thousands)

कार्यक्रम Programme	प्रत्यक्ष रकमा २०२२-२०२३ Actuals, 2022-2023	अर्थसंकल्प २०२३-२०२४ Budget Estimates, 2023-2024	सुधारलेले अंदाज २०२३-२०२४ Revised Estimates, 2023-2024	अर्थसंकल्प २०२४-२०२५ Budget Estimates, 2024-2025
	अनिवार्य Committed	अनिवार्य Committed	अनिवार्य Committed	अनिवार्य Committed
1	2	3	4	5
अ- कार्याचे वर्गीकरण-				
A-Activity Classification				
००१ संचालन व प्रशासन ५०भारित (२०४०००३३) (अनिवार्य)	-	100	100	100
001-Direction and 50 Charged Administration (Committed) (20400033)				
(१) २०४०००४२ विक्रीकर आयुक्त दत्तमत अनिवार्य (1) 20400042 Sales Tax Commissioner Voted (Committed)	-	-	-	-
एकूण-स्थूल ५० भारित Total-A-Net 50 Charged दत्तमत Voted	1950169	2276245	222711	2512962
वजा-वसुली	-			
Deduct-Recoveries				
एकूण-निव्वळ ५० भारित Total-A-Net 50 Charged दत्तमत Voted	1950194	2277245	222811	2513062
ब-उद्दिष्टनिहाय वर्गीकरण (२०४०००४२) अनिवार्य B-Objective Classification (20400042) (Committed)				
०१ वेतन 01 Salaries)	1350083	1557204	1557204	1758496
०२ मजुरी 02 Labour Charges	169	200	200	210
०३ अतिकालिक मत्ता 03 Overtime Allowances	305	600	600	630
०५ बक्षिसे 05 Rewards	-	500	350	500
०६ दूरध्वनी, वीज व पाणीशुल्क 06 Telephone, Electricity and Water Charges	2547	4500	4050	4500
१० कंत्राटी सेवा/Contractual Services	-	100	90	100
११ देशांतर्गत प्रवास खर्च 11 Domestic Travel Expenses	2461	3000	3000	3150

13	क कार्यालयीन खर्च Office Expenses	8423	24150	21735	25000
13	भाड़े, पट्टी व कर Rent, Rates and Taxes	-	-	-	-
14	प्रकाशन Publications	-	50	35	50
14	संगणकावरील खर्च Computer Expenses	584497	682500	682500	716625
16	पेट्रोल, तेल, वगण Petrol, Oil, Lubricants	1474	2240	2016	2500
17	आहिराती आणि प्रसिद्धी 26 Advertising and Publicity	-	800	560	800
24	लहान बांधकामे Minor Works	-	1	1	1
27	गुप्त सेवा खर्च Secret Service Expenditure	210	300	300	300
41	इतर खर्च (दत्तमत) Voted Other Charges (Charged)	-	100	70	100
41	(20400042) Total (दत्तमत) - (ग्रॅस) स्थूल				
50	दत्तमत/ Voted (20400042) सेवा कर भारित/ Charged	1950169	2276345	2222711	2512962
	(अभिलेखित) and Service	-	100	100	100
(20400187)	कराबोधनी (अभिलेखित)	586886	400000	400000	470000
(20400187)	Establishment of Karabodhini	-	-	-	-
(00) (03)	मागणी क्रमांक-1 प्रधान शीर्ष Demand No. G-1 Major Head 50 भारित/ Charged	25	100	100	100
	दत्तमत/ Voted	2537055	2676545	2622711	2982962

(3) अंतर्गत निरीक्षण कार्यक्रमाची माहिती

विक्रीकर आयुक्तांच्यावतीने विशेष विक्रीकर आयुक्त व अपर विक्रीकर आयुक्त (व्हॅट) 3 महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांनी अपर विक्रीकर आयुक्त, मुंबई, ठाणे, पुणे, नाशिक, कोल्हापूर, नागपूर क्षेत्र (व्हॅट) (1) 5703880 व (2) मुंबई तसेच सर्व विक्रीकर सहआयुक्तांच्या कार्यालयाची संपूर्ण निरीक्षणे दोन वर्षातून किमान एक वेळ घेणे आवश्यक आहे. अपर विक्रीकर आयुक्त, मुंबई, ठाणे, पुणे, नाशिक, कोल्हापूर, नागपूर क्षेत्र (व्हॅट) 1 व 2 यांनी आपल्या क्षेत्रातील सर्व विक्रीकर सहआयुक्तांच्या कार्यालयाचे किमान एकदा संपूर्ण व एकदा विशेष निरीक्षण घेणे आवश्यक आहे. विक्रीकर सहआयुक्तांनी त्यांच्या अधिपत्याखालील सर्व विक्रीकर उपआयुक्तांच्या कार्यालयाचे वर्षातून एक वेळ संपूर्ण व एकवेळे विशेष निरीक्षण घेणे आवश्यक आहे. विक्रीकर उपआयुक्तांनी आपल्या परीक्षेत्रातील सर्व सहायक विक्रीकर आयुक्त व विक्रीकर अधिकाऱ्यांचे वर्षातून किमान एक वेळा संपूर्ण व एक वेळा विशेष निरीक्षण घेणे आवश्यक आहे. अशाच प्रकारे लेखापरीक्षणाचा कार्यक्रम देखील अमलात आणला जातो.

अंतर्गत लेखापरीक्षा कार्यक्रमाची माहिती

वर्ष 2022-2023 मध्ये एकूण 9407 प्रकरणांचे अंतर्गत लेखापरीक्षण करण्यात आले. त्यापैकी एकूण 383 प्रकरणांतर्गत रुपये 347.45 कोटी रकमेची कमी करआकारणी (संभाव्य महसूल हानी) निदर्शनास आली. पैकी रुपये 312.87 कोटी कराच्या वसुलीसाठी सुधारित आदेश पारित करण्यात आले.

(3) Information regarding performance of Internal Inspection/Audit

Office of the Commissioner of Sales Tax and the Special Commissioner of Sales Tax, Maharashtra State, Mumbai is required to take one full-fledged inspection in every two years, of the offices of Additional Commissioner of Sales Tax, Mumbai, Thane, Pune, Nashik, Kolhapur and Nagpur Zones including offices of all Joint Commissioner of Sales Tax, throughout the State, Additional Commissioner of Pune, Nashik, Kolhapur and Nagpur Zone are required to take one fullfledged inspection in every two years of the offices of Joint Commissioner of Sales Tax under their zones. The Joint Commissioner of Sales Tax are required to take minimum one full-fledged and one special inspection, every year, of all the offices of Deputy Commissioner of Sales Tax, under their jurisdiction. All Deputy Commissioners of Sales Tax, have to carry out one full-fledged and one special inspection, every year, of all the Sales Tax Officers under their Range. In the same procedure Audit Programme is also executed.

In the year 2022-2023 Internal Audit of total 9607 cases has been completed. In which probable revenue Loss of Rs. 347.45 crores was detected in 383 cases. And Revision orders of Rs. 312.87 crores has been passed.

कार्यक्रम क्रमांक 2
Programme No. 2

कार्यक्रम क्रमांक २ Programme No. 2
१०१-वसुलीचा खर्च
101-Collection Charges

(१) प्रस्तावनात्मक
(i) Introductory

या गौण शीर्षाखाली येणारा अधिकारी वर्ग खालीलप्रमाणे आहे :-

- (१) विक्रीकर सहआयुक्त (विधी)
- (२) विक्रीकर सहआयुक्त (अपिले)
- (३) सर्व विक्रीकर उपआयुक्त (अपिले)
- (४) सर्व प्रशासकीय विक्रीकर उपआयुक्त (अपिले व प्रशासन)
- (५) सर्व सहायक विक्रीकर आयुक्त
- (६) सर्व विक्रीकर अधिकारी

The Officers cover under this Sub-Head are as under :-

- (1) Joint Commissioner of Sales Tax (Legal)
- (2) Joint Commissioner of Sales Tax (Appeals)
- (3) All Appellate Deputy Commissioner
- (4) Administrative-cum-Appeals-Deputy Commissioner
- (5) All Assistant Commissioner of Sales Tax
- (6) All Sales Tax Officer

विक्रीकर सहआयुक्त (विधी) यांनी न्यायाधिकरणसमोर येणाऱ्या सर्व प्रकरणात विक्रीकर खात्यतर्फे बाजू मांडणे हे त्यांचे मुख्य काम आहे. विक्रीकर सहआयुक्त (अपिले) मुख्यतः व्यापाऱ्याने दुसरे अपील दाखल केल्यावर त्या प्रकरणात निवाडा देणे हे त्यांचे काम आहे. सहायक विक्रीकर आयुक्त व विक्रीकर अधिकारी यांनी जर निर्धारण आदेश पारित केलेले असतात, त्या आदेशांविरुद्ध व्यापाऱ्याने अपील दाखल केल्यावर त्या अपिलावर निवाडा देण्याचे काम विक्रीकर सहआयुक्त (अपिले) यांचे असते. व्यापाऱ्यास नोंदणी क्रमांक देणे, कर निर्धारण करणे व व्यापाऱ्यांकडे असलेल्या बाकी कराची वसुली व इतर कायदानुसार असणारी कामे करणे हे सहायक विक्रीकर आयुक्त व विक्रीकर अधिकार्यांचे काम असते.

The functions of Joint Commissioner of Sales Tax (Legal) is to plead the cases before the Sales Tax Tribunal on behalf of the Sales Tax Department. The Joint Commissioner of Sales Tax (Appeal) hears specially the Second Appeal filed by the dealers before them. The Deputy Commissioner of Sales Tax (Appeals) hears the appeals filed by the dealers before him against the order of the Sales Tax Officers.

Assistant Commissioner of Sales Tax and Sales Tax Officers are performing the duties such as registration of the dealers, assessment of the dealers, recoveries of taxes from them and such other activities as implied under the Act.

(२) वित्तीय आवश्यकता

(ii) Financial Requirements

कार्यक्रम Programme	प्रत्यक्ष रकमा २०२२-२०२३ Actuals 2022-2023	अर्थसंकल्प २०२३-२०२४ Budget Estimates 2023-2024	सुधारलेले अंदाज २०२३-२०२४ Revised Estimates 2023-2024	अर्थसंकल्प २०२४-२०२५ Budget Estimates 2024-2025	(रु. हजारत/ Rs. in thousands)	
					योजनेतर Non-Plan	अनिवार्य Committed
1	2	3	4	5		
(अ) कार्याचे वर्गीकरण/A-Activity Classification						
(एक) (अ) (ब) विक्रीकर विभाग/अनिवार्य (२०४००५१)						
(i) (a) (b) Sales Tax Committed (20400051)	6859029	7752161	7786114	8663582		
एकूण-अ-स्थूल/Total-(A)-Gross						
वजा-वसुली/Deduct-Recoveries						
एकूण-अ-निव्वळ/Total-(A)-Net	6859029	7752161	7786114	8663582		

(ब) उद्दिष्टनिहाय वर्गीकरण / B-Objective Classification

01 वेतन/Salaries	..	6428426	7205000	7205000	8047550
03 अतिरिक्त भत्ता/Overtime Allowances	..	55	400	320	420
06 दूरध्वनी, वीज व पाणीशुल्क	..	61235	80000	72000	80000
06 Telephone, Electricity and Water Charges	..	164714	200000	200000	220000
10 कंत्राटी सेवा/ Contractual Services	..	4024	5250	5250	5513
11 देशांतर्गत प्रवास खर्च	..				
11 Domestic Travel Expenses	..				
13 कार्यालयीन खर्च/ 13 Office Expenses	..	68396	120000	164992	126000
14 भाडे, पट्टी व कर	..	120886	120000	120000	160000
14 Rent, Rates and Taxes	..				
16 प्रकाशने/ 16 Publications	..	-	30	21	30
17 संगणकावरील खर्च/ 17 Computer Expenses	..	269	1000	750	1050
24 पेट्रोल, तेल, वंगण	..	3556	4480	4480	6018
24 Petrol, Oil, Lubricants	..				
26 जाहिराती, विक्री आणि प्रसिद्धी खर्च	..	1835	9000	6300	9000
26 Advertising, Sales and Publicity Expenses	..				
27 लहान बांधकाम	..	-	1	1	1
27 Minor Works	..				
28 व्यावसायिक सेवा/ 28 Professional Services	..	5633	7000	7000	8000
एकूण-(ब)-स्थूल	..	6859029	7752161	7786114	8663582
Total-(b)-Gross					

वजा-वसुली

Deduct-Recoveries

एकूण-(ब)-निव्वळ

Total-(B)-Net

(क) वित्त व्यवस्थेची साधने / C-Sources of Finance

मागणीसंक्रमांक जी-1/ Demand No. G-1

वसुलीचा

2040-2041 वर्ष/अनिवार्य

101 एकूण-स्थूल/ Total-Gross

वजा-वसुली/ Deduct-Recoveries

निव्वळ -Net

	..	6859029	7752161	7786114	8663582
	..	6859029	7752161	7786114	8663582
	..	-	-	-	-
	..	6859029	7752161	7786114	8663582

तक्ता

TABLE

तबला 1 TABLE I

विविध अधिनियमांखाली नॉदणीअर्जांची माहिती दर्शविणारे विवरणपत्र

Statement of Applications for Registration Certificate under various Acts

अधिनियमाचे नाव Name of the Act	वर्ष 2022-2023 मधील प्रत्यक्ष नॉदणी Actual Registration in 2022-2023	वर्ष 2023-2024 मधील संभाव्य नॉदणी Probable Registration in 2023-2024	वर्ष 2024-2025 मधील अपेक्षित नॉदणी Estimated Registration in 2024-2025
1	2	3	4
मूल्यवर्धित कर / VAT	2902	3050	3200
(1) केंद्रीय विक्रीकर /C. S. T.	269	280	295
(2) वस्तू व सेवा कर /GST	234184	353617	371297

(3) तळटीप :- (1) दिनांक 1 जुलै 2017 पासून वस्तू व सेवाकर कायद्याची अमलबजावणी करण्यात आली. मूल्यवर्धित कर कायदा आणि केंद्रीय विक्रीकर कायदा केवळ पत्र पेटोलियम आणि मादक पदार्थांसाठी अमलबजावणी होत आहे.

(1) [REDACTED] ve petroleum products and liquor only.

(2) दिनांक 1 जुलै 2017 पासून अमलात आलेल्या वस्तू व सेवाकर कायद्यामध्ये ऊस खरेदीकर कायदा आणि एषाराम कर कायदा हे दोन कायदे विलीन झाले आहेत.

तक्ता २ TABLE II

विविध अधिनियमांखाली जे नोंदणीकृत व्यापारी कर देण्यास पात्र आहेत त्यांचे विवरणपत्र
Statement of Registered Dealers who are liable to pay tax under the Different Acts

जे व्यापारी मुंबई विक्रीकर अधिनियम, १९५९ व केंद्रीय विक्रीकर अधिनियम, १९५६ खाली कर देण्यास पात्र आहेत त्यांनी नोंदणी प्रमाणपत्रघेणे आवश्यक आहे. तसेच उत्स खरेदी कर अधिनियम, १९६२ खाली कर देणाऱ्या प्रत्येक कारखान्यांनी अनुज्ञप्ती घेणे आवश्यक आहे. तसेच प्रत्येक व्यापारी जो मोटार स्पिरीटची खरेदी-विक्री करतो त्याने अनुज्ञप्ती घेणे आवश्यक आहे. वर्षात कमी झालेल्या आणि अखेरीस अस्तित्वात असलेल्या अशा व्यापाऱ्यांची माहिती हा तक्ता दाखवितो.

Those dealer who are liable to pay tax under Bombay Sales Tax Act, 1959, Central Sales Tax Act, 1956 is required to obtain a Registration Certificate. Similarly, every factory which is liable to pay tax under Maharashtra Purchase Tax on Sugarcane Act, 1962 is required to obtain Licence. Every trader in Motor Spirit is required to obtain Licence. This Statement gives information about dealers added during the year, reduced in the year and existing at the end of the year.

अधिनियमाचे नाव Name of the Act	रद्द झालेले नोंदणी दाखले R. C. S. cancelled during the year				कर देण्यास पात्र असलेले व्यापारी Live dealers liable to pay tax		
	2022-2023 (Actual)	2023-2024 (Probable)	2024-2025 (Estimated)	2024-2025 (Estimated)	2022-2023 (Actual)	2023-2024 (Probable)	2024-2025 (Estimated)
1	2	3	4	5	6	7	
(१) मूल्यवर्धित कर / VAT	252	265	280	37517	40302	43222	
(२) केंद्रीय विक्रीकर / C. S. T.	166	175	185	27672	27877	27987	
(३) वस्तू व सेवा कर / GST	127530	133906	140601	1760077	1848081	1890391	

(१) २०२३-२०२४ ची आकडेवारी संभाव्य आहे.

(२) २०२४-२०२५ ची आकडेवारी अंदाजित आहे.

* दिनांक ०१.१२.२०२२ च्या उपलब्ध माहितीवर आधारित.

तक्ता 3 TABLE III

मूल्यवर्धित कर कायदा, 2002 खालील कसूरदार व्यापाऱ्यांची माहिती
Statement showing No. of Defaulters under V. A. T. Act, 2002

विक्रीकर विभाग	वर्ष Year	मासिक विवरण	तिमाही विवरण	सहामाही विवरण	वार्षिक विवरण	सामूहिक प्रेत्साहन	एकूण Total
		भरणारे कसूरदार व्यापारी Balance	भरणारे कसूरदार व्यापारी Balance	भरणारे कसूरदार व्यापारी Balance	भरणारे कसूरदार व्यापारी Balance	याजेनातर्गत कसूरदार व्यापारी Balance	
Sales Tax	Year	Defaulters	Defaulters	Defaulters	Defaulters	Defaulters	
Division		who pay monthly	who pay quartely	who pay Six monthly	who pay annually	who pay package	
		Return	Return	Return	Return	scheme of Incentive Return	
	1	2	3	4	5	6	7
(Actual)2022-2023		1257	1165	N/A	18873	N/A	21295
(Probable) 2023-2024		1320	1223	N/A	19817	N/A	22360
(Estimated)2024-2025		1387	1284	N/A	20807	N/A	23478

(1) 2023-2024 ची आकडेवारी संभाव्य आहे.

(2) 2024-2025 ची आकडेवारी अंदाजित आहे.

अन्वेषण प्रकरणांचा निकाल दाखविणारा तक्ता Disposal of Investigation Cases

पुष्कळसे व्यापारी जेकर भरण्यास निरनिराळ्या कायद्याखाली पात्र आहेत, तेकर भरण्याचे टाळतात. याबाबत अनकेकंडून खात्याला माहिती मिळते. अशा प्रकरणात मुंबई नगर विभागाच्या अंमलबजावणी शाखेकडून अन्वेषण होते. पुणे, ठाणे व नागपूर सोडून इतर विभागात अशा प्रकारचे काम करण्यास वेगळे अधिकारी नाहीत. अन्वेषणानंतर उलाढालीची निर्धारणा होते आणि कायद्यातील तरतुदीप्रमाणे दंडाची कार्यवाही होते. काही विशिष्ट प्रकरणात दावे दाखल केले जातात. ज्या प्रकरणात लहान रक्कम असते अशी प्रकरणे विभागीय अधिकाऱ्यांकडे सोपविली जातात व

त्याबरोबर तपासणीचा अहवालही पाठविला जाता. जेव्हा अशा प्रकरणात तपासणी चालू असते, तेव्हाच चुकविलेला कर वसूल करण्याचे प्रयत्न केले

जातात. अशा वसुलीला आगाऊ भरणा म्हणतात. विक्रीकर विभागाच्या पुनर्रचनेअंतर्गत अंमलबजावणी विभागाची नव्याने रचना करण्यात आली असून आता अंमलबजावणी विभागात दोन शाखा कार्यरत आहेत. प्रत्येक शाखेचे संचालन विक्रीकर सहआयुक्त दर्जाचा अधिकारी करणार असून अंमलबजावणी विभागात एकूण 6 विक्रीकर उपआयुक्त व 42 सहायक विक्रीकर आयुक्त कार्यरत आहेत. याव्यतिरिक्त राज्यातील इतर विभागीय कार्यालयात अन्वेषण प्रकरणासाठी आवश्यकतेनुसार एक किंवा दोन अधिकारी नियुक्त करण्यात आले आहेत.

Many of dealers liable to pay tax under various Acts evade payments of taxes under these Acts. The Department receives information about such dealers from various sources. The cases of such dealers are investigated in the Enforcement Branch of Mumbai City Division. In other divisions no separate officers are appointed except at Pune, Thane and Nagpur. After

investigation of cases the turnover is assessed and penalties are levied under provisions of the Acts. In exceptional cases prosecutions are also lodged. Cases involving small amount of evasion are transferred to Ward Office with report of investigation. When the cases are under investigation, efforts are made by the officer to recover the evaded taxes before actual assessment. Under Restructurisation of the Sales Tax Department, Enforcement Branches have also been restructured and now there are two branches. Each branch is to be administered by the officer of Joint Commissioner's cadre. In Enforcement Branch 6 Deputy Commissioner's and 42 Assistant Commissioner's are appointed. In addition to this, in other divisional offices in the State, for investigation case there are one or two officers are appointed as per requirement.

तक्ता 4 TABLE IV

अन्वेषणाच्या प्रकरणांची									
विभागाचे नाव	आरंभीची शिल्लक	वर्षात आलेली प्रकरणे	एकूण	2+3					
Name of the Division	Opening balance of cases under investigation as on	Additional cases during the year	Total	2+3					
1	(Prob.) (Exp.)	(Actual)	(Prob.)	(Exp.)	3		(Actual) (Prob.)	(Exp.)	
1	2	3		4					
एकूण Total . .	6504 7281 8269	1642	2618	2880	8146	9899	11149		
	1-4-2022	1-4-2023	1-4-2024	2022-2023	2023-2024	2024-2025	2022-2023	2023-2024	2024-2025
<p>वॉर्ड कार्यालयास हस्तांतरित केलेली प्रकरणे अन्वेषण करावयाच्या शिल्लक प्रकरणांची संख्या अन्वेषणास उपलब्ध असलेल्या अधिकाऱ्यांची संख्या</p> <p>Cases transferred in Ward offices Balance No. of cases required to be No. of cases officers available for</p>									
विभागाचे नाव	investigated	investigation							
Name of the Division	2022-2023 (Exp.) (Actual)	2023-2024 (Prob.) (Exp.)	2024-2025 (Actual) (Prob.) (Exp.)	2022-2023 (Actual) (Prob.) (Exp.)	2023-2024 (Actual) (Prob.) (Exp.)	2024-2025 (Actual) (Prob.) (Exp.)	2022-2023 (Actual) (Prob.) (Exp.)	2023-2024 (Actual) (Prob.) (Exp.)	2024-2025 (Actual) (Prob.) (Exp.)
		5 6	7						
एकूण Total . .	--	--	8146 9899 11167 89	89	89				
<p>निर्धारणेद्वारे निकालात काढावयाची अपेक्षित प्रकरणे अन्वेषणाची प्रत्यक्ष निकालात काढलेली प्रकरणे</p> <p>Expected disposal of investigation Actual disposed of Investigation Cases</p>									
विभागाचे नाव	cases by way of assessment			पूर्ण करून			आकारणी करून		
Name of the Division	By closure			By assessment					
	2022-2023 (Exp.) (Actual)	2023-2024 (Prob.) (Exp.)	2024-2025 (Actual) (Prob.) (Exp.)	2022-2023 (Actual) (Prob.) (Exp.)	2023-2024 (Actual) (Prob.) (Exp.)	2024-2025 (Actual) (Prob.) (Exp.)	2022-2023 (Actual) (Prob.) (Exp.)	2023-2024 (Actual) (Prob.) (Exp.)	2024-2025 (Actual) (Prob.) (Exp.)
	8 9		10						
एकूण Total . .	8103 9899 11149	1637 1975	2173	354	328	361			

तक्ता 4 --चालू TABLE IV-- contd.

(रुपये लाखात / Rs. in Lacs.)

		कर व दंड आकारला त्याची रक्कम Total amount of Tax and Penalty advance payment			अपेक्षित आगाऊ भरणा Expended collection of विभागाचे नाव imposed						
Name of the Division		कर चुकविलेल्या प्रकरणी इतर प्रकरणी In respected of tax evaded Other payments									
		2022-2023 (Actual)	2023-2024 (Exp.) (Ac- Prob.)	2024-2025 (Prob.) (Exp.)	2022-2023 (Actual)	2023-2024 (Actual)	2024-2025 (Prob.) (Exp.)	2022-2023 (Actual)	2023-2024 (Prob.) (Exp.)	2024-2025 (Prob.) (Exp.)	(Prob.)
		11			12			13			
एकूण	Total ..	96159	3565	3921	-	-	-	-	-	-	-
आगाऊ रक्कम वसुली Advance payment collected											
विभागाचे नाव Name of the Division		कर चुकविलेल्या प्रकरणी In respected of tax evaded			इतर प्रकरणी Other payments						
		2022-2023 (Actual)	2023-2024 (Prob.)	2024-2025 (Exp.)	2022-2023 (Actual)	2023-2024 (Prob.)	2024-2025 (Exp.)	2022-2023 (Actual)	2023-2024 (Prob.)	2024-2025 (Exp.)	
		14			15						
एकूण	Total ..	95494	2786	3065	--	--	--				
विभागाचे नाव Name of the Division		निर्धारणेनंतर वसूल केलेली एकूण रक्कम Total amount recovered during the year after assessment			अन्वेषण बाकी असलेली प्रकरणे Balance of Investigation cases i. e. col. 6 (-) (9+10)						
		2022-2023 (Actual)	2023-2024 (Prob.)	2024-2025 (Exp.)	2022-2023 (Actual)	2023-2024 (Prob.)	2024-2025 (Exp.)	2022-2023 (Actual)	2023-2024 (Prob.)	2024-2025 (Exp.)	
		16			17						
एकूण	Total	665	778	856	6155	7596	8633				

तक्ता 5 TABLE V

निरनिराळ्या अधिनियमांखालील दिलेल्या आदेशाविरुद्ध केलेल्या प्रथम व दुसऱ्याअपिलांची माहिती दाखविणारे विवरणपत्र

प्रत्यक्षात निकालात काढलेली	आरंभीची शिल्लक	वर्षात संभाव्य प्राप्त प्रकरण	संभाव्य निकालात काढलेली	आरंभीची शिल्लक	वर्षात अपेक्षित प्राप्त प्रकरण	अपेक्षित निकालात काढलेली
Actual Disposed of	Opening balance as on	Probable Additions during the year	Probable disposal of	Opening balance as on	Estimated Additions during the year	Estimated Disposed of
2022-2023 Actual	2023-2024	2023-2024 Probable	2023-2024 Probable	1-4-2024	2024-2025 Estimated	2024-2025 Estimated
(2	3	(4	(5	6	(7	(8
29004	35165	21372	20026	36511	23409	22029
10019	19741	3761	5179	13323	4137	5697

विक्रीकर विभाग
Sales Tax
Department

तक्ता 6 TABLE VI

निरनिराळ्या अधिनियमांखालील दिलेल्याआदेशाविरुद्ध फेरतपासणीकरिता अर्ज केले जातात त्यांची माहिती दाखविणारे विवरणपत्र

प्रत्यक्षात निकालात काढलेली	आरंभीची शिल्लक	वर्षात संभाव्य प्राप्त प्रकरण	संभाव्य निकालात काढलेली	आरंभीची शिल्लक	वर्षात अपेक्षित प्राप्त प्रकरण	अपेक्षित निकालात काढलेली
Actual Disposed of	Opening balance as on	Probable Additions during the year	Probable disposal of	Opening balance as on	Estimated Additions during the year	Estimated Disposed of
2022-2023 Actual	1-4-2023	2023-2024 Probable	2024-2025 Probable	1-4-2024	2024-2025 Estimated	2024-2025 Estimated
(2	3	(4	(5	6	(7	(8
219	106	100	133	73	110	92

विक्रीकर विभाग
Sales Tax
Department

एकूण Total ..

तक्ता 7 TABLE VII

अभियोग प्रस्तावणी निर्गती (विल्हेवट)

Disposal of prosecution proposals

निरनिराळ्या अधिनियमांखाली नोंदणीपत्र धारण करणारे काही व्यापार अधिनियमातील तरतुदी भंग करतात व परिणामी गुन्हा घडतो व ज्या गुन्हांमध्ये स्वरूप भीर असते, अशाबाबत एक तर फौजदारी न्यायालयात कायदेशीर कारवाई करण्यात येते किंवा व्यापारी गुन्हा मान्य करून ड्राफ्ट्स सहमत होतात त्यांनी जजोडोच्या रकमेचा भरण केल्यावर ल्हजोड मान्य करण्यात येते.

Some dealers registered under the various Acts, violate the provisions of those Acts and commit offences. Where such offences are of serious nature, actions taken are either

विक्री कर विभाग	वर्ष 2022-2023 मध्ये	खटले दाखल	प्राप्त प्रकरणे	निकालात काढलेली	खटले दाखल	अपेक्षित प्राप्त	अपेक्षित निकालात
Sales Tax	प्रत्यक्ष निकालात काढलेली प्रकरणे	करावयाच्या प्रलंबित प्रकरणांची आरंभीची शिल्लक	Proposals received	Proposals disposed	करावयाच्या प्रलंबित प्रकरणांची आरंभीची शिल्लक	अपेक्षित प्राप्त प्रकरणे	काढलेली प्रकरणे
Department	Actual disposal in the year 2022-2023	Opening balance of prosecution proposals pending as on	2023-2024	2023-2024	2023-2024	2024-2025	Estimated proposals disposed
गुन्हे माफ केलेली प्रकरणे	तडजोड केलेली प्रकरणे	गुन्हे माफ केलेली प्रकरणे	1-4-2023	2023-2024	2023-2024	2024-2025	2024-2025
No. of cases wherein offences are condoned	No. of cases wherein offences are compounded	No. of cases wherein offences are compounded	1-4-2023	2023-2024	2023-2024	2024-2025	2024-2025
By lodging complaints in Criminal courts	By lodging complaints in Criminal courts	By lodging complaints in Criminal courts					
1	2 ^a	2 ^b	3	4	5	6	7
अन्वेषण अ	-	-	0	4	0	0	2
अन्वेषण ब	0	0	6	2	6	2	4
एकूण Total	-	-	6	6	6	2	4

तक्ता 8 TABLE VIII

न्यायालयात दाखल केलेल्या तक्रारी व त्यांची सद्यःस्थिती दाखविणारा तक्ता

विक्रीकर विभाग	Total No. of Complaints disposed off in Courts during the Year 2022-2023	Opening balance of complaints lodged in the courts as on 1-4-2023	Probable No. of complaints lodged in the year 2023-2024	Probable No. of complaints disposed off in the year 2023-2024	Estimated No. of complaints to be lodged in the year 2024-2025	Estimated No. of complaints to be disposed off in the year 2024-2025
Sales Tax Department	By way of acquittal	By way of conviction	By way of withdrawal	2 (a)	2 (b)	2 (c)
1	..	-	-	3	4	5
वि.उ.आ. (न्या. प्र.) Court Mater	..	-	-	2007	501	524
अन्वेषण "अ" INV "A"	7	-	-	14	4	0
अन्वेषण "ब" INV "B"	0	0	0	12	9	0
एकूण Total	7	-	-	2033	514	524

1 } 2023-2024 ची आकडवारी संभाव्य आहे.

2 } 2024-2025 ची आकडवारी अदाजित आहे.

तक्ता 9 TABLE IX

विविध अधिनियमांखाली जमा झालेल्या महसुलाची माहिती दर्शविणारे विवरणपत्र *Statement*
showing Revenue Receipt under various Acts

(Figures in Crore)

(-) decrease

(+) increase

अ.क्र.	अधिनियमाचे नाव Name of the Act	सन 2021-2022 वरील टक्केवारीत वाढ अगर घट 2022-2023 Actuals 2022-2023 Rs.	संभाव्य 2023-2024 Probable 2023-2024 Rs.	सन 2022-2023 वरील टक्केवारीत वाढ अगर घट (-) 2022-2023 % increase or decrease over	अपेक्षित 2024-2025 Expected 2024-2025 Rs.	2023-2024 वरील टक्केवारीत वाढ अगर घट 2023-2024 % increase or decrease over
1	2	3	4	5	6	7
1.	मुंबई विक्रीकर मूल्यवर्धितकर .. B. S. T./V. A. T.	53089.99	53103.00	0.02	55758.15	5.00
2.	केंद्रीय विक्रीकर .. C. S. T.	1374.63	1297.00	- 5.65	1361.85	5.00
3.	व्यवसायकर .. P. T.	2605.18	2760.00	5.94	3036.00	10.00
4.	वस्तू व सेवा कर (GST) .. Goods and Service Tax	120927.05	138810.00	14.79	152691.00	10.00
	एकूण Total	177996.85	195970.00	15.10	212847.00	30.00

तक्ता 10 TABLE X

मागणी, वसुली, थकबाकी, निर्लेखित, कमी केलेली, परतावा दिलेली रक्कम इत्यादी दर्शविणारा तक्ता

Table showing Amount of demand, recovery, arrears, written, reduced, refunded, etc.

(रुपये हजारत / Rs. in thousands)

वसूल करावयाची कराची रक्कम Amount of Tax recoverable	मूल्यवर्धितकर कायदा V. A. T.		
	2022-2023 (Actual)	2023-2024 (Prob.)	2024-2025 (Exp.)
1	2		
1. (अ) मागील वर्षातील करांची थकबाकी (a) Arrears of tax due from previous year	.. 983207836	848193891	797653475
(ब) चालू वर्षातील मागणी (Plus) (b) Demand raised during the year	.. 57070484	57800654	28900327
एकूण (सु. शिल्लक + वाढ)	.. 1040278320	905994545	826553802
2. अपिले/सुधारणा यामुळे कमी झालेली थकबाकीची कराची रक्कम (Less) Amount of tax reduced due to Appeals/Revision	.. 109053598	63698223	64972187
3. दंडात सूट दिल्यामुळे अगर करात सूट दिलेली कराची रक्कम Write off (Less)	.. 40156200	3842472	0
4. अनुयोजनामुळे कमी झालेली कराची रक्कम Due to adjustment (Less)	.. 0	0	0
5. इतर कारणाने कमी झालेली कराची एकूण रक्कम Other reasons (Less)	.. 19719583	15489499	18587399
6. वसूल केलेली कराची रक्कम Recovery (Less)	.. 23155047	25310877	32900000
एकूण कमी झालेली रक्कम	.. 192084428	108341071	116459586
7. वसूल करावयाची शिल्लक कराची रक्कम Recovery Balance	.. 848193891	797653475	710094215
8. वसुली करणे शक्य नसलेली रक्कम	..756387395.32	748143234	694380000
Not available			
(अ) स्थगिती आदेश/वरिष्ठ कार्यालय/उच्च न्यायालय (a) Stay by Higher Authority / High Court	.. 513809209	522011156	493210000
(ब) सरकारी अभिहस्तांती (b) Official Assignee/Liquidator	.. 87647245	82298706	49380000
(क) जप्त करावयाची मालमत्ता नसल्याने (c) No Assets	.. 7516784	7513873	8270000
(ड) व्यापारी सापडत नाही (d) Not Traceable	.. 48131078	48636787	34050000
(इ) सहकारी संस्थांकडील बाकी (e) Co-operative Societies	.. 0	0	0
(फ) शासकीय कार्यालयाकडून येणे असलेली थकबाकी (f) Government Offices RRC Within State & Outside Stae/Adm Relief	.. 17314443	16752390	17590000
(ग) विहित मुदत न संपल्यामुळे महसूल प्रमाणपत्रे पाठविली नाहीत अशी प्रकरणे (g) Due date not over	.. 22146037	5368774	19760000
(ह) आजारी उद्योग/टालेबंदी (h) BIFR	.. 54934404	62146811	68360000
(आय) हप्ते सवलत (i) Installments	.. 3448803	1997443	2200000
(जे) कर स्थगिती सवलत योजना (j) Deferred Incentive Scheme	.. 1439392	1417295	1560000

(के)	कर सवलत योजना	..	0	0	0
(k)	Amnesty Scheme				
9.	प्रगतीशील वसुली Recovery in Progress	..	23155047	25310877	32900000
10.	वसुलीस उपलब्ध रक्कम Available for recovery	..	91806496	49510241	15714215
(1)	2023-2024 ची आकडेवारी संभाव्य आहे.				
(2)	2024-2025 ची आकडेवारी अंदाजित आहे.				

तक्ता 10—चालू TABLE X—contd.

(रुपये हजारात / Rs. in thousands)

मुंबई विक्रीकर कायदा/ B. S. T.			केंद्रीय विक्रीकर कायदा/ C. S. T.			कार्यकंत्राटकायदा/ W. C. T.		
2022-2023 (Actual)	2023-2024 (Prob.) 3	2024-2025 (Exp.)	2022-2023 (Actual)	2023-2024 (Prob.) 4	2024-2025 (Exp.)	2022-2023 (Actual)	2023-2024 (Prob.) 5	2024-2025 (Exp.)
127948275	120587194	119389925	384371127	350275419	349959389	1248152	1068964	1515019
6309187	2469945	1234973	19367794	22025477	11012739	153477	775310	387655
134257462	123057139	120624898	403738921	372300897	360972128	1401629	1844274	1902674
2710412	1331679	1358312	19367794	13848299	34125265	58448	18400	18768
2793100	1879723	2030101	10883063	1939766	2094947	91500	230180	248594
0	0	0	0	0	0	0	0	0
6930696	106744	128092	11442771	2000862	2401034	169468	73249	87899
1236059	349068	450000	11769874	4552581	5920000	13248	7426	10000
13670267	3667214	3966506	53463501	22341507	44541246	332664	329255	365261
120587194	119389925	116658392	350275419	349959389	316430882	1068964	1515019	1537413
96149439	73508769	105090000	292265972	281458978	211460000	1061845	918500	1230000
69067376	46995484	75130000	185965563	182438897	109460000	414721	405654	480000
6928965	6799588	4640000	39721314	42142407	39500000	93694	48260	30000
1269088	1215203	1820000	2085760	2072510	2280000	11968	12314	10000
12337508	11943881	13750000	12064372	11902005	8330000	295872	225868	460000
0	0	0	0	0	0	0	0	0
3404387	2988509	4340000	4338352	4207135	4420000	115034	97125	100000
225698	271441	1510000	8406307	2157604	2270000	0	0	0
2587654	3069333	3710000	36933082	34413944	42860000	124756	123479	140000
133643	65524	30000	2026615	1419438	1560000	5800	5800	10000

195120	159805	160000	724607	705036	780000	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0
1236059	349068	450000	11769874	4552581	5920000	13248	7426	10000
24437755	45881156	11568392	58009447	68500412	104970882	7120	596519	307413

तक्ता 10—चालू

(रुपये हजारात / Rs. in thousands

हस्तांतरण कायदा

वसूल करावयाची कराची रक्कम Lease Act Amount of Tax recoverable	1	हस्तांतरण कायदा		
		2022-2023 (Actual)	2023-2024 (Prob.)	2024-2025 (Exp.)
		2		
1. (अ) मागील वर्षातील करांची थकबाकी (a) Arrears of tax due from previous year	..	181085	188952	151385
(ब) चालू वर्षातील मागणी (Plus) (b) Demand raised during the year	..	33474	12928	6464
एकूण (सु. शिल्लक + वाढ)	..	214559	201880	157849
2. अपिले/सुधारणा यामुळे कमी झालेली कराची रक्कम (Less) Amount of tax reduced due to Appeals/Revision	..	6031	12216	12461
3. दंडात सूट दिल्यामुळे अगर करात सूट दिलेली रक्कम Write off (Less)	..	2500	6036	6519
4. अनुयोजनामुळे कमी झालेली कराची रक्कम Due to adjustment (Less)	..	16848	0	0
5. इतर कारणाने कमी झालेली कराची एकूण रक्कम Other reasons (Less)	..	0	32053	38463
6. वसूल केलेली कराची रक्कम Recovery (Less) एकूण कमी झालेली रक्कम	..	228	189	0
7. वसूल करावयाची शिल्लक कराची रक्कम Recovery Balance	..	188952	151385	100407
8. वसुली करणे शक्य नसलेली रक्कम Not available	..	129798	97239	70000
(अ) स्थगिती आदेश/वरिष्ठ कार्यालय/उच्च न्यायालय (a) Stay by Higher Authority / High Court	..	55500	40770	20000
(ब) सरासरी अभिहस्तांती (b) Official Assignee/Liquidator	..	27360	26233	20000
(क) जप्त करावयाची मालमत्ता नसल्याने (c) No Assets	..	0	0	0
(ड) व्यापारी सापडत नाही (d) Not Traceable	..	40819	15904	10000
(इ) सहकारी संस्थांकडील बाकी (e) Co-operative Societies	..	0	0	0
(फ) शासकीय कार्यालयाकडून येणे असलेली थकबाकी (f) Government Offices RRC Within State & Outside Stae/Adm Relief	..	6119	4815	10000
(ग) विहित मुदत न संपल्यामुळे महसूल प्रमाणपत्रे पाठविली नाहीत अशी प्रकरणे (g) Due date not over	..	0	0	0
(ह) आजारी उद्योग/टालेबंदी (h) Ailing Industry/Trade Restriction	..	0	9516	10000

)

(h) BIFR				
(आय) हप्ते सवलत	..	0	0	0
(i) Installments				
(जे) कर स्थगिती सवलत योजना	..	0	0	0
(j) Deferred Incentive Scheme				
(के) कर सवलत योजना	..	0	0	0
(k) Amnesty Scheme				
9. प्रगतीशील वसुली Recovery in Progress	..	228	189	0
10. वसुलीस उपलब्ध रक्कम Available for recovery	..	59154	54147	30407

(1) 2023-2024 ची आकडेवारी संभाव्य आहे.

(2) 2024-2025 ची आकडेवारी अंदाजित आहे.

TABLE X-contd.

(रुपये हजारत / Rs. in thousands

ऐषआराम कायदा			प्रवेश कर कायदा			ऊस खरेदी कर कायदा			मोटार स्पिरीट कायदा		
			Luxury Act			Entry Tax Act			S. C. P. T. M. S. T.		
2022-2023 (Actual)	2023-2024 (Prob.)	2024-2025 (Exp.)	2022-2023 (Actuals)	2023-2024 (Prob.)	2024-2025 (Exp.)	2022-2023 (Actual)	2023-2024 (Prob.)	2024-2025 (Exp.)	2022-2023 (Actual)	2023-2024 (Prob.)	2024-2025 (Exp.)
3			4			5			6		
579170	851918	854881	1257118	989918	989946	5343383	4856583	5328666	49781666	497813664	9780140
373978	11226	5613	0	28	97	0	488352	244176	0	0	0
953148	863144	860493	1257118	989946	990043	5343383	5344935	5572842	49781666	497813664	9780140
9078	0	0	0	0	0	0	10100	10302	0	1100	0
77600	8227	8885	267200	0	0	486800	629	680	300	126	0
11654	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
100	36	43	0	0	435700	0	2039	2447	0	0	0
2797	0	0	0	0	0	0	3500	0	0	0	0
101230	8263	8929	267200	0	435700	486800	16269	13429	300	1226	0
851918	854881	851565	989918	989946	554343	4856583	5328666	5559413	49781366	497801404	9780140
851899	399801	435800	879588	919214	555900	3138368	2797587	2253200	48909806	487105844	8710584
297782	226432	245800	735638	735666	375900	492663	520698	273200	48909235	487100134	8710013
1204	1204	0	0	4179	0	1081486	1097480	770000	0	0	0

)

0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1064	916	0	1078	1178	0	170450	170416	120000	571	571	571	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	18639	18699	20000	782274	504363	530000	0	0	0	
380649	49	0	107225	146799	150000	82	5440	10000	0	0	0	
171200	171200	190000	17007	12693	10000	300110	300001	330000	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	311302	199188	220000	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
2797	0	0	0	0	0	0	3500	0	0	0	0	
			19 455080	415765	110330	70731	1557	1718215	2531080	3306213	871560	1069556

तक्ता 10—चालू

(रुपये हजारात / Rs. in thousands

कृषी उत्पन्न कर कायदा

वसूल करावयाची कराची रक्कम _____ A. I. T.

Amount of Tax recoverable

2022-2023

2023-2024

2024-2025

(Actual)

(Prob.)

(Exp.)

1

2

1.	(अ) मागील वर्षातील करांची थकबाकी (a) Arrears of tax due from previous year	..	2800	33700	24496
	(ब) चालू वर्षातील मागणी (Plus) (b) Demand raised during the year	..	30900	25	0
	एकूण (सु. शिल्लक + वाढ)	..	33700	33725	24496
2.	अपिले/सुधारणा यामुळे कमी झालेली कराची रक्कम (Less) Amount of tax reduced due to Appeals/Revision	..	0	187	0
3.	दंडात सूट दिल्यामुळे अगर करात सूट दिलेली कराची रक्कम Write off (Less)	..	0	342	0
4.	अनुयोजनामुळे कमी झालेली कराची रक्कम Due to adjustment (Less)	..	0	0	0
5.	इतर कारणाने कमी झालेली कराची एकूण रक्कम Other reasons (Less)	..	0	8700	0
6.	वसूल केलेली कराची रक्कम Recovery (Less)	..	0	0	0
	एकूण कमी झालेली रक्कम	..	0	9229	0

7.	वसूल करावयाची शिल्लक कराची रक्कम Recovery Balance	..	33700	24496	24496
8.	वसुली करणे शक्य नसलेली रक्कम Not available	..	33743	24509	0
	(अ) स्थगिती आदेश/वरिष्ठ कार्यालय/उच्च न्यायालय (a) Stay by Higher Authority / High Court	..	0	0	0
	(ब) सरासरी अभिहस्तांती (b) Official Assignee/Liquidator	..	384	384	0
	(क) जप्त करावयाची मालमत्ता नसल्याने (c) No Assets	..	0	0	0
	(ड) व्यापारी सापडत नाही (d) Not Traceable	..	0	0	0
	(इ) सहकारी संस्थांकडील बाकी (e) Co-operative Societies	..	0	0	0
	(फ) शासकीय कार्यालयाकडून येणे असलेली थकबाकी (f) Government Offices RRC-Within State & Outside State/Adm Relief	..	33359	24125	0
	(ग) विहित मुदत न संपल्यामुळे महसूल प्रमाणपत्रे पाठविली नाहीत अशी प्रकरणे (g) Due date not over	..	0	0	0
	(ह) आजारी उद्योग/टालेबंदी (h) BIFR	..	0	0	0
	(आय) हप्ते सवलत (i) Instalments	..	0	0	0
	(जे) कर स्थगिती सवलत योजना (j) Deferred Incentive Scheme	..	0	0	0
	(के) कर सवलत योजना (k) Amnesty Scheme	..	0	0	0
9.	प्रगतीशील वसुली Recovery in Progress	..	0	0	0
10.	वसुलीस उपलब्ध रक्कम Available for recovery	..	43	- 13	24496

(1) 2023-2024 ची आकडेवारी संभाव्य आहे.

(2) 2024-2025 ची आकडेवारी अंदाजित आहे.

TABLE X—contd.

(रुपये हजारत / Rs. in thousands)

व्यवसाय कर कायदा P. T.			वरतू व सेवा कर कायदा G. S. T.			एकूण Total		
2022-2023	2023-2024	2024-2025	2022-2023	2023-2024	2024-2025	2022-2023	2023-2024	2024-2025
(Actual)	(Prob.)	(Exp.)	(Actual)	(Prob.)	(Exp.)	(Actual)	(Prob.)	(Exp.)
	3			4			5	
1035503	897118	875496	3695509	10582916	30166215	1558651624	1388307941	1356689032
436644	215374	236912	11463031	20151613	30227419	95238967	103950931	72256374
1472147	1112492	1112408	15158540	30734529	60393633	1653890591	1492258871	1428945406
125584	61489	62719	3288284	469550	478941	134619230	79451243	101038956
23314	48231	52089	30070	312	337	54811646	7956044	4442152
233407	0	0	0	0	0	261910	0	0
24664	27772	3327	1128157	69315	83178	39415440	17810269	21767582
168059	99504	130000	129113	29137	140000	36474424	30352284	39550000
575029	236996	248135	4575624	568314	702456	265582650	135569839	166798690
897118	875496	864273	10582916	30166215	59691177	1388307941	1356689032	1262146716
0	0	0	872501	14330500	12490000	1200680355	1171308914	1076675484
0	0	0	595840	7904107	6630000	820343529	809988876	734534913
0	0	0	10561	1293148	910000	135512214	133711591	95250000
0	0	0	0	251700	280000	10883601	11065600	12660000
0	0	0	224038	1287338	900000	73266851	74184865	57620571
0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	26012606	24597161	27010000
0	0	0	42062	3594206	3770000	31308061	11544313	27470000
0	0	0	0	0	0	95068212	100246976	115610000
0	0	0	0	0	0	5926164	3687394	4020000
0	0	0	0	0	0	2359118	2282136	2500000
0	0	0	0	0	0	0	0	0
168059	99504	130000	129113	29137	140000	36474424	30352284	39550000
897118	875496	864273	9710415	15835715	47201177	187627672	185380118	585474347

तक्ता 11 TABLE XI

2022-2023 या कालावधीत निर्लेखित केलेल्या प्रकरणांचा तपशील
The cases in which amount is written off for the year 2022-2023

(रक्कम लाखांत/Amount in Lakhs)

	मुंबई विक्रीकर कायदा / B. S. T.				केंद्रीय विक्रीकर कायदा / C. S. T.			
	प्रकरणे 1000		रक्कम		प्रकरणे 1000		रक्कम	
	वरील Amount	खालील Amount	वरील Amount	खालील Amount	वरील Amount	खालील Amount	वरील Amount	खालील Amount
	Cases above	Cases below	Cases above	Cases below	Cases above	Cases below	Cases above	Cases below
	1000	Rs.	1000	Rs.	1000	Rs.	1000	Rs.
एकंदर निर्लेखित प्रकरणे ..	20718	1225.93	0	0	5179	306.48	0	0
Total Write-off Cases								
सूट देण्यात आलेली प्रकरणे ..	20718	1225.93	0	0	5179	306.48	0	0
Remission of Revenue Cases								
मागणीचा परित्याग केलेली प्रकरणे ..	-	-	-	-	-	-	-	-
Abandonment of Revenue								
सूट देण्याची कारणे Reasons of write-off								
1. कोणतीही मालमत्ता नसलेल्या व्यापाऱ्याच्या मृत्यूमुळे. Due to death of dealer's is having no property left behind.	-	-	-	-	-	-	-	-
2. सरकारजमा करण्यासारखी कोणतीही मालमत्ता नसलेले व्यापारी. Dealers with no property which can be confiscated.	-	-	-	-	-	-	-	-
3. फरारी असलेले व्यापारी .. Dealers absconding	-	-	-	-	-	-	-	-
4. दिवाळे निघालेल व्यापारी .. Dealers in liquidation	-	-	-	-	-	-	-	-
5. देश सोडून गेलेले व्यापारी .. Dealers who have left the Country	-	-	-	-	-	-	-	-
6. इतर ..	20718	1225.93	0	0	5179	306.48	0	0
Others								
एकूण/ Total	20718	1225.93	0	0	5179	306.48	0	0

कार्यक्रम क्रमांक 3

शासकीय उपाहारगृहे-विक्रीकर विभाग

(1) प्रस्तावनात्मक

1. विक्रीकर भवन, माझगाव, मुंबई-10 व बांद्रा-कुलासकुंल, वांद्रे येथील उपनगरीय विक्रीकर कार्यालय या ठिकाणी विक्रीकर विभागातील अधिकारी व कर्मचाऱ्यांसाठी, शासकीय उपाहारगृहे व चारैस आहारगृहे उपलब्ध आहेत. वस्तू व सेवाकर विभागातील व इतर शासकीय कार्यालयातील अंदाजे 5,000 अधिकारी व कर्मचारी उपाहारगृहाचा व अंदाजे 400 अधिकारी व कर्मचारी चौरस आहारगृहाचा लाभ घेतात. उपाहारगृह व चौरस आहारगृहाचा दैनंदिन कार्यभार सरुळीत चालविण्यासाठी राजपत्रित अधिकारी, महाव्यवस्थापक म्हणून वस्तू व सेवाकर अधिकाऱ्यांच्या श्रेणीतील पद मंजूर झालेले आहे. कार्यालयीन कामकाजासाठी त्यांना आहरण व सवितरण अधिकारी घोषित करण्यात आले आहे. त्याचप्रमाणे राज्यकर सहआयुक्त (मुख्यालय) 2, मुंबई यांना उपाहारगृहे व चौरस आहारगृहाच्या संपूर्ण कार्यभारावर नियंत्रण ठेवण्यासाठी प्रादेशिक कार्यालय प्रमुख म्हणून नियुक्त केलेले

आहे. त्याचप्रमाणे शासकीय उपाहारगृहाचे नियंत्रक अधिकारी मा. विशेष राज्यकर आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई हे आहेत. त्यांच्या अधिपत्याखाली नेमलेली उपाहारगृहे कार्यकारिणी उपाहारगृहाचे प्रशासन करित असते.

2. चारैस आहारगृहात देण्यात येणारे भोजनाचे दरडोई परिमाण खालीलप्रमाणे आहेत :--

अ. क्र.	खाद्यपदार्थ	प्रतिभोजनाचे परिमाण (ग्रॅममध्ये)
1	तांदूळ .. 50	2 गहू .. 100
3	इतर कडधान्ये ..	30
4	डाळी .. 14	5 भाजी .. 100
6	इतर ..	28
		एकूण .. <u>322</u>

3. उपाहारगृहाच्या दैनंदिन कारभार सुरळीत चालू असून उपाहारगृहाच्या सेवेविषयी अधिकारी, कर्मचारीवर्गात समाधानाची भावना आहे.

GOVERNMENT CANTEEN

1. The services of snacks and square meal are available for officers and staff at Vikrikar Bhavan, Mazgaon, Mumbai and suburban offices at Bandra-Kurla Complex. The facility of snacks is availed by about 5,000 members of staff including other government servants and that of square meal by about 400 government servants. One post of General Manager of Gazetted Officer rank in the cadre of

Class-II is sanctioned for effective and proper functioning of canteen. He is declared as Drawing and Disbursing Officer for administrative convenience. The Commissioner of Sales Tax has appointed Joint Commissioner (H. Q.) 2 to control Regional office head the working of the snack canteen and square meal canteen. The Special Commissioner of Sales Tax is declared by government as the Head of Department Canteen.

2. Food given in the square meal canteen is as under : –

Sr.	Item	Standard (gms.)
1	Rise ..	50
2	Wheat ..	100
3	Other pulses ..	30
4	Dal ..	14
5	Vegetables ..	100
6	Others ..	28
		Total .. <u>322</u>

3. There is a feeling of satisfaction among the officer staff regarding the service of the canteen.

(2) वित्तीय आवश्यकता

(II) Financial Requirements

रु. हजारत / Rs. in thousands)

योजनेतर / Non-Plan (

कार्यक्रम Programme	प्रत्यक्ष रकमा 2022-2023 Actuals, 2022-2023	अर्थसंकल्प 2023-2024 Budget Estimates, 2023-2024	सुधारित अंदाज 2023-2024 Revised Estimates, 2023-2024	अर्थसंकल्प 2024-2025 Budget Estimates 2024-2025
	अनिवार्य Committed	अनिवार्य Committed	अनिवार्य Committed	अनिवार्य Committed
1	2	3	4	5
अ-कार्याचे वर्गीकरण/ A-Activity Classification . . .				
Sales				
(एक) (20400071) विक्रीकर उपाहारगृहअनिवार्य . . .	77921	92658	85283	94715
(i) Tax Canteen Committed				
(20400071)				
एकूण-Total	77921	92658	85283	94715
ब-उद्दिष्टानिहाय वर्गीकरण - B-Objective Classification				
(एक) (20400071) विक्रीकर उपाहारगृहअनिवार्य				
(i) (20400071) Sales Tax Canteen Committed				
वेतन/ Salaries	71274	81510	77435	81510
अ विक्रायिक भत्ता/ Overtime Allowances	-	-	-	-
दूरध्वनी, वीज व पाणशुल्क	-	1	1	1
06-Telephone, Electricity and Water Charges	-	1000	500	3000
देशांतर्गत प्रवास खर्च/ Contractual Services	4	7	7	7
Domestic Travel Expenses				
कार्यालयीन खर्च/ Office Expenses	416	1200	1080	1255
संगणकावरील खर्च/ Computer Expenses	-	40	30	42
पुरवठा व सामग्री	6227	8900	6230	8900
Supplies and Materials				
एकूण-Total	77921	92658	85283	94715
क-वित्त व्यवस्थेची साधणे / C-Sources of Finance -				
मागणी क्रमांक जी-1 / Demand No. G-1				
प्रधान शीर्ष 2040-विक्रीकर 800- तर खर्च . . .				
Major Head 2040-Sales Tax 800-Other Expenses				
एकूण-Total	77921	92658	85283	94715

तक्ता 1 TABLE I
विक्रीकर उपाहारगृहे, चौरस आहारगृहे
Sales Tax Canteen and Square Meal Canteen

वर्ष	खर्च इतर खर्च एकूण					खर्चाची बाब		निव्वळ परिमाण	
	पुरवठा	व सामग्री	व्यवस्थापन	जमेची रक्कम	निव्वळ खर्च	शासकीय अनुदान	बचत	खर्चवाढ	Net Result
Year	Supplies	Management	Other	Total	Receipt	Net	Subsidy from	Saving	Excess
	and Material Expenditure					Expenditure (2+3+4)		Realised Expenditure Government (8-7) (7 - 8)	
	Rs.	Rs.	Rs.	Rs.	Rs.	(5-6) Rs.	Rs.	Rs.	Rs.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
चौरस आहार									
2022-2023	.. 1381803	36407012	300000	38088815	1105035	36983780	36407012	-	576768
प्रत्यक्ष (Actual)									
2023-2024	.. 1900000	40755000	1748000	44403000	2000000	42403000	40755000	-	1648000
संभाव्य (Probable)									
2024-2025	.. 2100000	38735000	3200000	44035000	1700000	42335000	38735000	-	3600000
अंदाजे (Estimated)									
उपाहारगृह									
2022-2023	.. 4847601	34965002	120351	39932954	5411299	34521655	34965002	443347	-
प्रत्यक्ष (Actual)									
2023-2024	.. 7000000	40755000	500000	48255000	5000000	43255000	40755000	-	2500000
संभाव्य (Probable)									
2024-2025	.. 7800000	38735000	2615000	49150000	9300000	39850000	38735000	-	1115000
अंदाजे (Estimated)									

कार्यक्रम क्रमांक 4

व्यवसाय कर

महाराष्ट्र राज्य व्यवसाय, व्यापार, आजीविका व नोकऱ्या यांवरील कर अधिनियम, 1975

प्रस्तावनात्मक

1. महाराष्ट्र राज्याच्या ग्रामीण भागात रोजगार हमी योजनेसाठी निधी उभारण्याकरिता महाराष्ट्र राज्य व्यवसाय, व्यापार आजीविका व नोकऱ्या यांवरील कर अधिनियम, 1975, दिनांक 1 एप्रिल 1975 पासून अमलात आला. महाराष्ट्र राज्यामध्ये व्यवसाय, उदिम, व्यापार, नोकऱ्या यामध्ये गुंतलेली प्रत्येक व्यक्ती या अधिनियमाखाली करपात्र आहे.

2. ज्या व्यक्ती करपात्र आहेत, त्यांची दाने विभागात विभागणी केली आहे. ती अशी (1) ज्या व्यक्ती नाकेर या नात्याने नाकेरी करीत आहेत व (2) स्वतःचा व्यापार, उदिम, आजीविका करीत असलेले, उदा. डॉक्टर, वकील, इंजिनिअर्स, चार्टर्ड अकॉन्टन्ट, संचालक, भागीदार, इत्यादी.

3. पहिल्या विभागात समाविष्ट असलेल्या व्यक्तींनी भरावयाचा मासिक कर त्यांना मालकाकडून मिळणाऱ्या मासिक वतेनातून/मजदुरीतून व्यवसायकर कायद्याच्या अनुसूची 1 मध्ये जोडलेल्या परिशिष्टातील दरानुसार, दरमहा 7,500 रुपयांपेक्षा अधिक वतेन घेणाऱ्यांचे वतेनातून कर वजावट करून, शासकीय

कोषागारात मालकाने भरावयाचा असतो. वतेन व मजदुरीमध्ये कर्मचारी नियमितपणे मिळवित असलेल्या वतेन, मजदुरी, महागाई भत्ता आणि पुरक भत्ते समाविष्ट होते

असून ते नाकेरीत प्रत्यक्ष पेशाच्या व इतर स्वरूपात दिले जात असले तरी आयकर कायदा, 1961 च्या कलम 10 नुसार ग्रह्य धरले जाते. यानुसार मालकाकडे असलेल्या नाकेराला रुपये 7,500 हून अधिक (महिला कर्मचाऱ्यांचे बाबतीत रुपये 10,000 पेक्षा जास्त) मासिक वतेन असल्यास, त्याने या कायदानुसार नोंदणीकरिता कर भरण्यास पात्र असलेल्या तारखेपासून 30 दिवसांच्या आत विहित नमुन्यात विभागाच्या संकेतस्थळावर (www.mahagst.gov.in) अर्ज करावा लागले. अर्ज केल्यानंतर तात्काळ नोंदणी क्रमांक दिला जातो.

4. ज्या व्यक्ती दुसऱ्या विभागात मोडतात अशा व्यक्ती भारतीय घटनेच्या कलम 276 नुसार, दिनांक 1 एप्रिल 2000 पासून जास्तीत जास्त 2500 रुपये वार्षिक कर भरण्यास पात्र आहेत. कराचा दर अनुसूची 1 च्या स्तंभ 3 नुसार व्यवसायकर कायद्याच्या परिशिष्टात दर्शविला आहे. नोंदणी क्रमांक 2 ते 23 मध्ये निरनिराळे व्यावसायिक दर्शविले आहेत. करपात्र नोंदणीधारकाने 30 दिवसांत, नाव नोंदणीकरिता विभागाच्या संकेतस्थळावर

(www.mahagst.gov.in) अर्ज करावा लागेल. अर्ज केल्यानंतर तात्काळ नोंदणी क्रमांक दिला जातो. नाव नोंदणी प्रमाणपत्रावर नमूद कर विभागाच्या संकेतस्थळावरून शासकीय कोषागारात भरला पाहिजे. महाराष्ट्रातील सर्व व्यवसायकर अधिकाऱ्यांना, नोंदणीधारकांच्या निदर्शना व वसुली करण्याचे काम सोपविले आहे.

5. सर्व नोंदणीधारकांना, व्यवसायकराचा भरणा सल्लुभतने करता यावा म्हणून वर्तमानपत्रामध्ये जाहिरात दिली जाते. असे असतानाही कर न भरलेल्या कसूरदारांना कसूरपत्रे पाठवून करभरणा करवून घेतला जातो. व्यापारी, वट्टीकीय सल्लागार, इत्यादींच्या संघटनांना, त्यांच्या सभासदांनी व्यवसायकर वळेवर भरण्याबाबत विनंतीपत्रे पाठविण्यात येतात. संगणकाद्वारे कर कसूरदारांचा पाठपुरावा तसेच वसुली केल्यामुळे ती गतिशील होत आहे. सन 2022-2023 या वित्तीय वर्षामध्ये वसुली केलेल्या महसुलाची निव्वळ रक्कम सुमारे रुपये 2623.43 कोटी होती. नावनोंदणी प्रमाणपत्रधारकांच्या प्रलंबित वसुलीकरिता बेरोजगार महिलांची अभिकर्त्या म्हणून कंत्राटी पद्धतीने नियुक्ती करण्याबाबतची कार्यवाही प्रस्तावित आहे.

6. विक्रीकर विभागाच्या पुनर्रचनेनुसार राज्यातील व्यवसायकर कायद्याचे पश्चासन समन्वय व नियंत्रण हे मसुद्यालयातील अपर राज्यकर आयुक्त (व्यवसायकर) यांचेकडे असले. क्षेत्रीय स्तरावर व्यवसायकर कायदा पश्चासनासाठी राज्यकर सहआयुक्त (व्यवसायकर) यांची 6 पदे (मुंबई, ठाणे, पुणे, कालेहापूर, नाशिक व नागपूर) मंजूर करण्यात आली आहेत. मुंबई व पुणे येथील राज्यकर सहआयुक्त (व्यवसायकर) वगळता इतर क्षेत्रीय राज्यकर सहआयुक्त (व्यवसायकर) यांचे त्यांचे क्षेत्रातील व्यवसायकर अधिकाऱ्यांवर कार्यकारी नियंत्रण (Functional Control) असले तर संबंधित विक्रीकर सहआयुक्त (जीएसटी पश्चासन) यांचे पश्चासकीय नियंत्रण (Administrative Control) असले.

MAHARASHTRA STATE TAX ON PROFESSION, TRADES, CALLINGS AND EMPLOYMENTS ACT, 1975

INTRODUCTION

In order to raise funds from Employment Guarantee Scheme in the rural areas of Maharashtra State Tax on Professions, Trades, Callings and Employments Act, 1975 was brought into force from 1st April 1975. Every person engaged in Profession, Trade, Callings and Employment in the State of Maharashtra is liable to pay tax under this Act.

These persons who are liable have been divided into two categories : – I.

Those persons who are working as employees.

II. Those who are engaged in Profession, Trades, Callings *viz.* Doctors, Lawyers, Engineers, Chartered Accountants, Directors, Partners, *etc.*

Tax payables by the persons falling in first Category is to be deducted by the employer from the employee's salary/wages before the payment thereof and is to be paid into the Government Treasury as per the rates specified in Schedule appended to the Act when salary wages exceed Rs. 7,500 in case of male employees and Rs. 10,000 in case of female employees. Salary or wages include, pay or wages, dearness allowance and all other remuneration received by employees on regular basis, whether payable in cash or in other kind and also includes perquisites, profits *in lieu* of salary as defined in sub-section 10 of Income Tax Act, 1961. Accordingly, an employer having in his employment employees who he pays a monthly salary more than Rs. 7,500 more than Rs. 10,000 in case of female employees is required to apply for registration under the Act within 30 days on his becoming liable to pay tax to the Profession Tax Officer of his area.

Those persons included in second category as per Article 276 of Constitution of India are liable to pay Rs. 2,500 per year w.e.f. 1st April 2000. Rate of tax has been prescribed in Col. No. 3 of Schedule-I appended to Profession Tax Act under entries 2 to 23 wherein various classes of persons are specified. Enrolled persons liable to pay tax are required to apply online by login www.mahagst.gov.in within 30 days. These persons have to pay prescribed taxes as per the Enrolment Certificate in the Government Treasury by visiting the departments website.

Enrolled person is required to pay tax on or before 30th June, if he is enrolled before 31st May and if is enrolled after 31st May the tax is payable from the date of enrolment.

All the Profession Tax Officers have been entrusted with the work of assessment and recovery from Enrollment Certificate holders and Registration Certificate Holders.

The department is publishing advertise in leading newspapers for intime of the Enrollment Certificate holders to facilitate the payment of Profession Tax. For the purpose of recovery of arrears from PTEC holder unemployed woman will be appointed as a Recovery Agent on contractual basis and the same is in process. Default letters are issued to those who had defaulted in payment of Profession Tax. During the financial year 2022-2023 revenue receipts of Profession Tax were of Rs. 2623.43 Crore (Net).

As per reorganization of Sales Tax Department administration co-ordination and control of Profession Tax will be controlled by Additional Commissioner of Sales Tax. For administrative of Profession Tax at division stage six posts of Joint Commissioner of sales tax are sanctioned (Mumbai, Thane, Pune, Kolhapur, Nashik and Nagpur). All division Joint Commissioner State Tax (Profession Tax) will control Profession Tax Officers under their division except Mumbai and Pune Joint Commissioner (Profession Tax) and related Joint Commissioner (GST Admin.) will administrative control.

(2) वित्तीय आवश्यकता (II) Financial Requirements

कार्यक्रम Programme	रु. हजारत / Rs. in thousands)				
	प्रत्यक्ष रकमा 2022-2023 Actuals, 2022-2023	अर्थसंकल्प 2023-2024 Budget Estimates, 2023-2024	सुधारलेले अर्थसंकल्प 2023-2024 Revised Estimates, 2023-2024	अर्थसंकल्प 2024-2025 Budget Estimates, 2024-2025	
1	अनिवार्य Committed 2	अनिवार्य Committed 3	अनिवार्य Committed 4	अनिवार्य Committed 5	

(अ)-2020002 /0097 उत्पन्न व खर्च यावरील कच्ची वसुली

(A)-2020002/0097 Collection of Taxes on Income and Expenditure

001-3 चालन व प्रशासन अनिवार्य
-Direction and Administration Committed ...

व्यवसाय कर अजोविका, व्यापार व नोकरी झरील कर
Tax on Profession, Trade Callings and
Employment.

एकूण Total	दत्तमत Vote
401575	401575
457299	457299
527229	527229

(ब) उद्दिष्टनिहाय वर्गीकरण

(B) Objectwise Classificatio n-

01	03	05	06	10	11	13	14
वतन/ Salaries	अतिरिक्त मत्ता/Overtime Allowances बक्षिसे/ Rewards	दूरध्वनी, वीज व पाणीशुल्क	Telephone, Electricity and Water Charges कंत्राटी सेवा/ Contractual Services	देशांतर्गत प्रवासखर्च Domestic Travel Expenses	कार्यालयीन खर्च/ Office Expenses	भाडे, पट्टी व कर Rent, Rates and Taxes	प्रकाशने/ Publications
400543	-	68	113	574	4000	-	-
451000	1	150	300	4000	3600	10	10
520610	1	200	315	4200	4200	10	10

17	संगणकावरील खर्च/	Computer Expenses	0	125	94	131
24	पेट्रोल, तेल, वगण/	Petrol, Oil, Lubricants	-	-	-	-
26	आहाराती, विक्री आणि प्रसिद्धी खर्च	..	-	100	70	100
26	Advertising, Sales and Publicity Expenses	..	-	1	1	50
24	लहान बांधकाम	..	-	1	1	1
27	Minor Work	..	-	1	1	1
27	व्यवसाय सेवा/	Professional Services	177	1500	1500	1500
27	इतर खर्च	..	-	1	1	1
28	Other Charges	..	-	1	1	1
50	एकूण दत्तमत	..	401475	457199	456723	527129
	Total Voted	..	401475	457199	456723	527129

(00) (01) वसुलीचा खर्च

व्यवसायकरांजीविका व्यापार व नोकरी यांवरील (वसुलीचा खर्च)

(00) 105, (00) 01 Collection Charges- (20220097)

Tax on Profession, Trades, Callings Employment (Committed)

50 इतर खर्च

Other Charges-

105

50	एकूण Total (ii)	..	100	100	100	100
50	(23 + 97) एकूण (बी) स्थूल दत्तमत	..	401575	457299	456823	527229
(23 97)	Total (B) Gross (i+ii) Voted	..	401575	457299	456823	527229
+	एकूण (बी) निव्वळ दत्तमत	..	401575	457299	456823	527229
	Total (B) Net Voted	..	401575	457299	456823	527229

क) वित्त व्यवस्थेची साधने

C) Sources of Finance

मागणी क्र. जी-1/Demand No. G-1

प्रधान शीर्ष व ख

Major Head

-Collection of Taxes

20220061-

and Expenditure.

(23 + 97)	एकूण (सी) स्थूल दत्तमत	..	401575	457299	456823	527229
(23 + 97)	Total (C) Gross Voted	..	401575	457299	456823	527229
(23 + 97)	एकूण (सी) निव्वळ दत्तमत	..	401575	457299	456823	527229
(23 + 97)	Total (C) Net Voted	..	401575	457299	456823	527229

20220061

(1) व्यवसायकर अधिनियमाखालील नोंदणी / Registration under the Profession Tax Act

वर्ष 2022-2023 मध्ये दिलेली नोंदणी प्रमाणपत्रे (प्रत्यक्ष)	31367
वर्ष 2023-2024 मध्ये दिलेली नांदेणी प्रमाणपत्रे (संभाव्य)	34952
वर्ष 2024-2025 मध्ये दिलेली नांदेणी प्रमाणपत्रे (अंदाजित)	38403

(2) व्यवसायकर अधिनियमाखालील नावनोंदणी / Enrolment under the Profession Tax Act

वर्ष 2022-2023 मध्ये दिलेली नोंदणी प्रमाणपत्रे (प्रत्यक्ष)	83754
वर्ष 2023-2024 मध्ये दिलेली नोंदणी प्रमाणपत्रे (संभाव्य)	92128
वर्ष 2024-2025 मध्ये दिलेली नोंदणी प्रमाणपत्रे (अंदाजित)	101339
(प्रत्येक वर्षी साधारणपणे 10 टक्के वाढ गृहित धरण्यात यावी.)	

(3) व्यवसायकर अधिनियम (1) खालील कसूरदार / Defaulters under the Profession Tax Act (I)

कालावधी	नांदीत करदात्यांची संख्या No. of Registered Tax Payers	नांदीत करदात्यांपैकी कसूरदार Defaulters out of Registered Tax Payers	कार्यवाही सुरु असलेले कसूरदार Defaulters against whom proceeding initiated
1	2	3	4
वर्ष 2022-2023 (प्रत्यक्ष)	.. 595302	254002	254002
वर्ष 2023-2024 (संभाव्य)	.. 654831	274185	274185
वर्ष 2024-2025 (अंदाजित)	.. 720091	297905	297905

(4) व्यवसायकर अधिनियम (2) खालील कसूरदार / Defaulters under the Profession Tax Act (II)

कालावधी	नावनांदीत करदात्यांची संख्या No. of Enrolled Tax payers	नावनांदीत करदात्यांपैकी कसूरदार Defaulters out of Enrolled Tax Payers	कार्यवाही सुरु असलेले कसूरदार Defaulters against whom proceeding initiated
1	2	3	4
वर्ष 2022-2023 (प्रत्यक्ष)	.. 2723506	1365289	1365289
वर्ष 2023-2024 (संभाव्य)	.. 2987748	1484892	1484892
वर्ष 2024-2025 (अंदाजित)	.. 3286255	1619267	1619267

(5) व्यवसायकर अधिनियम (1) खालील करनिर्धारणा / Assessment under the Profession Tax Act (I)

कालावधी	आरंभीची शिल्लक	वर्षभरातील वाढ	निकालात काढलेल्या निर्धारणा	वर्षअखेर पत्राबित
1	2	3	4	5
वर्ष 2022-2023 (प्रत्यक्ष)	.. 7910	11398	9460	9848

वर्ष 2023-2024 (संभाव्य)	..	9848	11947	10588	11207
वर्ष 2024-2025 (अंदाजित)	..	11207	12450	11432	12225

(6) व्यवसाय कर अधिनियम (7) खालील करनिर्धारणा /Assessment under the Profession Tax Act (7)

प्रत्येक अधिकाऱ्याने नादेंणी केलेल्या करदात्यांनी 50 प्रकरणे निकालात काढावीत असे अपेक्षित असते. नावनादेीत झालेल्या व्यक्तींची प्रकरणे निकालात काढण्याचे लक्ष्य निश्चित केलेले नाही.

The target for disposal of assesments under PTRC is 50 per month. The target for Enrollment cases is not fixed.

(रुपये हजारात/Rs. in thousand)

कालावधी	निर्धारणा	मागणीवाद (रुपये)	वसुली (रुपये)	प्रलंबित वसुली (रुपये)	
1	2	3	4	5	
वर्ष 2022-2023 (प्रत्यक्ष)	..	9467	960450.06	565799.00	454010.62
वर्ष 2023-2024 (संभाव्य)	..	11426	1046551.95	614089.43	497756.97
वर्ष 2024-2025 (अंदाजित)	..	12418	1140685.34	669173.30	543336.25

(7) व्यवसाय कर अधिनियमाखालील अपिले / Appeals under the Profession Tax Act

कालावधी	आरंभीची शिल्लक वर्षभरात आलेली अपिले	निकालात काढलेली अपिले	शिल्लक अपिले		
1	2	3	4		
वर्ष 2022-2023 (प्रत्यक्ष)	..	154	218	148	224
वर्ष 2023-2024 (संभाव्य)	..	224	159	121	262
वर्ष 2024-2025 (अंदाजित)	..	262	174	124	312

(8) व्यवसाय कराबाबत आलेल्या तक्रारी / Complaints received regarding the Profession Tax Act

कालावधी	आरंभीची शिल्लक	वर्षभरात आलेल्या तक्रारींची संख्या	अन्वेषण करण्यात आलेल्या तक्रारी	अन्वेषण करण्याच्या शिल्लक तक्रारी	
1	2	3	4	5	
वर्ष 2022-2023 (प्रत्यक्ष)	..	0	2	2	0
वर्ष 2023-2024 (संभाव्य)	..	0	2	2	0
वर्ष 2024-2025 (अंदाजित)	..	0	2	2	0

(9) व्यवसाय कर वसुली / Collection of Profession Tax Act (रुपये कोटीत / Rs. in Crores)

कर भरणाऱ्यांचा वर्ग	करदात्यांची संख्या	भरणा केलेली कराची रक्कम				
Category of Tax Payers	No. of Tax Payers	Amount of tax received				
	2022-2023	2023-2024	2024-2025	2022-2023	2023-2024	2024-2025

	(Actual)	(Probable)	(Estimated)	(Actual)	(Probable)	(Estimated)
1	2	3	4	5	6	7
	..					
	59530					
नादेणी झालेल्या संस्था	2	654389	719208			
Registered Firms					3080.92	
नाव नादेविलेल्या व्यक्ती					3325.82	
Enrolled Persons	..	2723507	2989467	3281378	2853.14	

कार्यक्रम क्रमांक ५
केंद्रीय चिटफंड कायदा, १९८२; महाराष्ट्र चिटफंड नियम, २००४

(१) कार्यक्रमाच्या कार्यभाराचा सारांश

चिटच्या फेरनियमांची नोंदणी करण्याचा अर्ज चिटच्या कार्यादेशकांनी सहचिटफंड प्रबंधकाकडे करणे आवश्यक आहे. त्यासाठी नोंदणी शुल्क रुपये १०० असून चिट रकमेएवढे तारण चिट चालू असेपर्यंतच्या कालावधीसाठी ठेवावे लागते. अशा स्वरूपाचे तारण म्हणजे सर्वसाधारणपणे कोणत्याही राष्ट्रीयीकृत बँकेत सहचिटफंड प्रबंधकांच्या नावाने कायमस्वरूपाच्या ठेवी होत. कोणताही लिलाव सुरु होण्यापूर्वी किंवा चिट काढण्यापूर्वी, सहचिटफंड प्रबंधक यांच्याकडून चिट सुरु करण्याबाबतचे दाखलापत्र घ्यावे लागते. त्यासाठीचे शुल्क रुपये ५० आहे. चिट चालू असल्याचे कालावधीत कार्यादेशकाला लिलावाचे कार्यवृत्त किंवा चिट काढण्याच्या कार्यवाहीचा वृत्तान्त कळवावा लागेल. चिट अधिनियमाप्रमाणे हिशोब ठेवण्याचे वर्ष हे वित्तीय वर्ष राहिल. महाराष्ट्र चिटफंडावर नियंत्रण ठेवण्यासाठी केंद्रीय चिटफंड अधिनियम, १९८२ आणि महाराष्ट्र चिटफंड नियम, २००४, दिनांक १५ जून २००४ पासून संपूर्ण महाराष्ट्र राज्यास लागू करण्यात आला आहे. त्यानुसार ३१ मार्च २०२३ पर्यंत एकूण २२७२ चिट्स नोंदित असून त्यांनी अनामत रक्कम म्हणून रुपये १५७,०३,४४,३९९ जमा केलेली आहे.

PROGRAMME WORKLOAD SUMMARY AND EXPLANATION OF FINANCIAL REQUIREMENTS

Application for registration of the Bye-laws of the Chits are to be made by the Foreman of the Chits to the Joint Registrar of Chits and Registration Fee of Rs. 100 is payable. The security amount equal to the amount of Chit is to be kept upto the existence of such Chit period. Such securities are generally in the form of fixed deposits kept in the name of Joint Registrar of Chits in any Nationalised Bank. Before commencement of any auction or drawing of any Chit, the Foreman has to obtain the Commencement Certificate from the Joint Registrar of Chits for which the fees is Rs. 50. During the course of the Chit function, the Foreman has to furnish the copies of the minutes of the auction and/or drew proceedings. The accounting year under Chit is a Financial Year. In order to control on Chit Fund in Maharashtra State, Central Chit Fund Act, 1982 and Maharashtra Chit Fund Rules, 2004 were brought into force from 13th June 2004. As on 31st March 2023, Overall 2272 Chit Drops are registered and have deposits Rs. 157,03,44,399 as Security Amount.

तक्ता १ TABLE I

(२) चिटची नोंदणी /Registration of Chits

विक्रीकर विभाग Sales Tax Department	आरंभीची शिल्लक Pending Balance		मिळालेले अर्ज Applications Received					निकालात काढलेले अर्ज / Applications Disposed					नोंदणी दाखल मिळालेली फी Fees received for Registration				
	1-4- 2023 (Actual)	1-4- 2024 (Prob.)	1-4- 2022 (Actual)	1-4- 2023 (Prob.)	1-4- 2024 (Exp.)	1-4- 2025 (Prob.)	1-4- 2026 (Exp.)	1-4- 2027 (Prob.)	1-4- 2028 (Exp.)	1-4- 2029 (Prob.)	1-4- 2030 (Exp.)	1-4- 2031 (Prob.)	1-4- 2032 (Exp.)	1-4- 2033 (Prob.)	1-4- 2034 (Exp.)	1-4- 2035 (Prob.)	1-4- 2036 (Exp.)
1	2	3 (a)	3 (b)	3 (c)	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
एकूण Total	0	0	1050	1184	1310	1045	1184	1310	5	0	0	0	0	0	0	586360	920974

तक्ता १- चावू TABLE 1- contd.

(₹. हजारत / Rs. in thousands)

विक्रीकर विभाग Sales Tax Department	निकालात काढलेले अर्ज / Applications Disposed										अनामत म्हणून मिळालेली रक्कम (रक्कम रुपये हजारत) Amount of Security Received (Figures in Thousands)	वर्षाखेरीस चावू असलेले चिटफंड Chits functioning at the end of the year (Figures in Thousands)				
	चिटफंड सुरु केल्यामुळे मिळालेले अर्ज Applications received for Commencement of Chits	प्रमाणद्वारे By way of Grant of Certificate	फेटाळलेले By way of Rejection	शिल्लक Balance	2022-	2023-	2024-	2022-	2023-	2024-			2022-	2023-	2024-	
	1-4- 2023	1-4- 2024	2023- 2024	2023- 2024	2023- 2024	2023- 2024	2022- 2023	2023- 2024	2024- 2025	2024- 2025	31-3- 2023	31-3- 2024	31-3- 2025	2023- 2024	2024- 2025	
	(Actual)	(Prob.)	(Exp.)	(Actual)	(Prob.)	(Exp.)	(Actual)	(Prob.)	(Exp.)	(Actual)	(Prob.)	(Exp.)	(Actual)	(Prob.)	(Exp.)	
	6		7 (a)	7 (b)	8	9	10									
एकूण Total..	1045	1173	1306	1045	1184	1310	0	0	0	0	559489	624500	711714	2272	2475	2617

(१) २०२३-२०२४ ची आकडेवारी संभाव्य आहे.

(२) २०२४-२०२५ ची आकडेवारी अंदाजित आहे.

कर्मचारीविषयक गोषवारा /
(1) वस्तु व सेवा कर विभाग

अ. क्र. Sr. No.	पदनाम Designation	वेतनमान Pay Scales	पदसंख्या	
			001-संचालन व प्रशासन No. of Posts 001-Direction and Administration 2040-विक्रीकर 2040-SalesTax	101-वसुलीचा खर्च No. of Posts 101- Collection Charges 2040- 2040-Sales Tax
विक्रीकर				

2022-2023 2023-2024 2022-2023 2023-2024

1	2	3	4	5				
राजपत्रित					Rs.			
1	आयुक्त	..	संवर्ग पद	..	1	1	-	-
2	विशेष राज्यकर आयुक्त/	..	S-28 : 1,24,800-2,12,400	..	1	1	-	-
3	अपर राज्यकर आयुक्त/	..	S-28 : 1,24,800-2,12,400	..	9	9	-	-
4	मुख्य दक्षता अधिकारी	..	S-28 : 1,24,800-2,12,400	..	1	1	-	-
5	राज्यकर सहआयुक्त	..	S-25 : 78,800-2,09,200 S-27 : 1,18,500-2,14,100	..	21	21	45	45
6	सहसंचालक (सांख्यिकी शाखा)	..	S-23 : 67,700-2,08,700	..	1	1	-	-
7	राज्यकर उपआयुक्त	..	S-23 : 67,700-2,08,700 S-25 : 78,800-2,09,200	..	57	57	346	346
8	उपसंचालक	..	S-20 : 56,100-1,77,500	..	-	-	1	1
9	पालीस अधीक्षक/अभियाक्ता	..	S-16 : 44,900-1,42,400	..	2	2	-	-
10	सहायक राज्यकर आयुक्त	..	S-20 : 56,100-1,77,500	..	126	126	459	459
11	सहायक संचालक (लेखा)	..	S-20 : 56,100-1,77,500	..	-	-	2	2
12	राज्यकर अधिकारी/आस्थापना अधिकारी	..	S-15 : 41,800-1,32,300	..	90	90	994	994
13	संशोधन अधिकारी	..	S-15 : 41,800-1,32,300	..	6	6	-	-
14	गंध्रपाल सदंर्भ अधिकारी	..	S-15 : 41,800-1,32,300	..	1	1	-	-
15	स्वीय सहायक उच्चश्रेणी लघुटंकलेखक	..	S-16 : 44,900-1,42,400	..	7	7	-	-
एकूण राजपत्रित		.. Total	.. 323	323	1847	1847		
अराजपत्रित वर्ग-3								
1	उच्चश्रेणी लघुटंकलेखक	..	S-15 : 41,800-1,32,300	..	19	19	6	6
2	निम्नश्रेणी लघुटंकलेखक	..	S-14 : 38,600-1,22,800	..	50	50	6	6
3	राज्यकर निरीक्षक/अधीक्षक	..	S-14 : 38,600-1,22,800	..	356	356	4139	4139
4	संशोधन सहायक	..	S-14 : 38,600-1,22,800	..	1	1	-	-
5	लघुटंकलेखक	..	S-8 : 25,500-81,100	..	38	38	8	8
6	सांख्यिकी सहायक	..	S-10 : 29,200-92,300	..	2	2	-	-
7	स्वच्छता उपनिरीक्षक	..	S-8 : 25,500-81,100	..	3	3	-	-
8	गंध्रपाल	..	S-7 : 21,700-69,100	..	1	1	1	1
9	पट्टमुख अग्निशामक	..	S-7 : 21,700-69,100	..	3	3	-	-

10	सहायक अग्निशामक	1	1	-	-
11	दूरध्वनी चालक	.. S-7 : 21,700-69,100	..	16	16	-	-
12	लिपिक-टंकलखेक/कर सहायक/ आस्थापना लिपिक/वरिष्ठ लिपिक	.. S-8 : 25,500-81,100	..	844	844	1721	1721
13	द्वितीय लिपिक	-	-	-	-
14	वाहन चालक	.. S-6 : 19,900-63,200	..	51	51	3	3
एकूण अराजपत्रित वर्ग-3				1385	1385	5884	5884

Personnel Summary

Goods and Service Tax Department

पदसंख्या No. of Posts	पदसंख्या No. of Posts	एकूण पदसंख्या रकाना क्रमांक 4, 5, 6, 7 Total No. of Posts Col. 4, 5, 6, 7		पदनाम Designation			
		2022-व्यवसाय 2022-Profession Tax	3475-चिटफंड 3475-Chit Fund		2040- विक्रीकर 2040- Sales Tax		
2022-2023	2023-2024	2022-2023	2023-2024				
6	7	8		9			
-	-	-	-	1	1	.. (1)	Gazetted Commissioner
-	-	-	-	1	1	.. (2)	Special Commissioner of State Tax
-	-	-	-	9	9	.. (3)	Addl. Commissioner of State Tax
-	-	-	-	1	1	.. (4)	Chief Vigilance Officer.
6	6	-	-	72	72	.. (5)	Joint Commr. of State Tax
-	-	-	-	1	1	.. (6)	Joint Director of Statistics
4	4	-	-	407	407	.. (7)	Dy. Commr. of State Tax
-	-	-	-	1	1	.. (8)	Deputy Director
-	-	-	-	2	2	.. (9)	Police Prosecutor
9	9	-	-	594	594	.. (10)	Asstt. Commr. of State Tax
-	-	-	-	2	2	.. (11)	Asstt. Director of State Tax
107	107	-	-	1191	1191	.. (12)	State Tax Officer/Est. Officer
-	-	-	-	6	6	.. (13)	Research Officer
-	-	-	-	1	1	.. (14)	Librarian
-	-	-	-	7	7	.. (15)	P. A. Higher Grade Stenographer
126	126	-	-	2296	2296	..	Total Gazetted
Non-Gazetted, Class 3							
1	1	-	-	26	26	.. (1)	Higher Grade Stenographer
1	1	-	-	57	57	.. (2)	Stenographer
237	237	-	-	4732	4732	.. (3)	States Tax Inspector/Superintendent

-	-	-	-	1	1	.. (4)	Research Assistant
1	1	-	-	47	47	.. (5)	Clerk with S. H. A.
-	-	-	-	2	2	.. (6)	Statistical Assistant
-	-	-	-	3	3	.. (7)	Sanitary Inspector
-	-	-	-	2	2	.. (8)	Librarian
-	-	-	-	3	3	.. (9)	Leading Fireman
-	-	-	-	1	1	.. (10)	Assistant Fireman
-	-	-	-	16	16	.. (11)	Telephone Operator
291	291	-	-	2856	2856	.. (12)	Clerk-cum- Typist/Tax Assistant
-	-	-	-	-	-	.. (13)	Second Clerk
1	1	-	-	55	55	.. (14)	Driver
532	532	-	-	7801	7801	..	Total Non-Gazetted Class-3

**कर्मचारीविषयक गोषवारा /
(1) वस्तु व सेवा कर विभाग**

अ. क्र. Sr. No.	पदनाम Designation	वेतनमान Pay Scales	पदसंख्या	
			001-संचालन व प्रशासन No. of Posts 001-Direction and Administration	101-वसुलीचा खर्च No. of Posts 101- Collection Charges
			2040-विक्रीकर 2040-SalesTax	2040-विक्रीकर 2040-SalesTax
			2022- 2023-	2023- 2024
			2022- 2023-	2023- 2024
1	2	3	4	5

अराजपत्रित वर्ग-4

1	अग्निरक्षक	..	S-6 : 19,900-63,200	..	4	4	-	-
2	अग्निशामक/आगवाला	..	S-5 : 18,000-56,900	..	17	17	-	-
3	दफ्तरबंद	..	S-3 : 16,600-52,400	..	9	9	-	-
4	हवालदार	..	S-3 : 16,600-52,400	..	14	14	-	-
5	नाईक	..	S-3 : 16,600-52,400	..	64	64	4	4
6	उद्वाहक	..	S-3 : 16,600-52,400	..	16	16	-	-
7	दरबान	..	S-3 : 16,600-52,400	..	16	16	4	4

8	नोटिस वाहक	..	S-3 : 16,600-52,400	..	163	163	23	23
9	शिपाई	..	S-1 : 15,000-47,600	..	566	566	675	675
10	सफाईगार	..	S-1 : 15,000-47,600	..	36	36	12	12
11	मुकादम	..	S-3 : 16,600-52,400	..	3	3	-	-
12	फराश	-	-	-	-
13	मेहतर	-	-	-	-
14	रात्र पहारेकरी	..	S-1 : 15,000-47,600	..	22	22	8	8
15	चौकीदार	..	S-1 : 15,000-47,600	..	0	0	0	0
16	माळी	..	S-1 : 15,000-47,600	..	6	6	2	2
17	हमाल	..	S-1 : 15,000-47,600	..	101	101	-	-
एकूण वर्ग-4				..	1037	1037	728	728
(राजपत्रित + वर्ग-3, 4) एकूण बेरीज				..	2745	2745	8459	8459

Personnel Summary

Goods and Service Tax Department

पदसंख्या No. of Posts		पदसंख्या No. of Posts		एकूण पदसंख्या रकाना क्रमांक 4, 5, 6, 7 Total No. of Posts		पदनाम Designation
2020-व्यवसाय 2020-Profession Tax		3475-चिटफंड 3475-Chit fund		Col. 4, 5, 6, 7 2040- विक्रीकर 2040- Sales Tax		
2022- 2023	2023- 2024	2022- 2023	2023- 2024	2023	2024	
6		7		8		9
-	-	-	-	4	4	.. (1) Fire Watcher
-	-	-	-	17	17	.. (2) Fireman

Non-Gazetted, Class-IV

1	1	-	-	10	10	.. (3)	Dafterband
-	-	-	-	14	14	.. (4)	Hawaldar
2	2	-	-	70	70	.. (5)	Naik
-	-	-	-	16	16	.. (6)	Liftman
-	-	-	-	20	20	.. (7)	Darwan
17	17	-	-	203	203	.. (8)	Notice Server
88	88	-	-	1329	1329	.. (9)	Peon
-	-	-	-	48	48	.. (10)	Sweeper
-	-	-	-	3	3	.. (11)	Mukadam
-	-	-	-	-	-	.. (12)	Farash
-	-	-	-	-	-	.. (13)	Scavenger
-	-	-	-	30	30	.. (14)	Night Watchman
-	-	-	-	0	0	.. (15)	Chowkidar
-	-	-	-	8	8	.. (16)	Mali
-	-	-	-	101	101	.. (17)	Hamal
108	108	-	-	1873	1873	• •	Total Class-IV
766	766	-	-	11970	11970		Grand Total (Gazetted+Class-3 and 4)

कर्मचारीविषयक गोषवारा / *Personnel Summary*

800 इतर खर्च--(2) विक्रीकर उपाहारगृह 800 –
Other Expenditure–Sales Tax Canteen

अनु. क्रमांक	पदनाम	वेतनमान Pay Scales	पदसंख्या No. of Posts	Designation
Sr. No.				
		2022–2023	2023–2024	
1	2	3	4	5

राजपत्रित वर्ग-2

Gazetted, Class-II

1	महाव्यवस्थापक	..	S-15 : 41,800-1,32,300	..	1	1	(1)General Manager
एकूण राजपत्रित, वर्ग-2 .. Total Gazetted, Class-II							

अराजपत्रित वर्ग-3 Non-Gazetted, Class-III

1	व्यवस्थापक	..	S-10 : 29,200-92,300	..	(1)	Manager
2	वरिष्ठ लिपिक	..	S-8 : 25,500-81,100	..	(2)	Senior Clerk
3	सहायक व्यवस्थापक	..	S-8 : 25,500-81,100	..	(3)	Assistant Manager
4	लेखापाल..	S-7 : 21,700-69,100	..	(4)	Accountant	
5	भांडारपाल	..	S-6 : 19,900-63,200	..	(5)	Store Keeper
6	पर्यवेक्षक ..	S-7 : 21,700-69,100	..	(6)	Supervisor	
7	लेखा लिपिक	..	S-6 : 19,900-63,200	..	(7)	Accounts Clerk
8	लिपिक टंकलेखक ..	S-6 : 19,900-63,200	..	(8)	Clerk-cum- Typist	
9	कूपन विक्रेता	..	S-5 : 18,000-56,900	..	(9)	Coupon Seller

एकूण .. Total

अराजपत्रित वर्ग-4 Non-Gazetted, Class-IV

1	प्रमुख स्वयंपाकी	..	S-5 : 18,000-56,900	..	(1)	Head Cook
2	स्वयंपाकी ..	S-3 : 16,600-52,400	..	(2)	Cook	
3	चहा विशेषज्ञ	..	S-3 : 16,600-52,400	..	(3)	Tea Specialist
4	हमाल ..	S-1 : 15,000-47,600	..	(4)	Hamal	
	सफाईगार	..	S-1 : 15,000-47,600	..	(6)	Sweeper
7	सहायक स्वयंपाकी	..	S-1 : 15,000-47,600	..	(7)	Assistant Cook

8 कनिष्ठ सेवक .. S-1 : 15,000-47,600 ..(8)Boy Waiter (विहित वयोमर्यादा प्राप्त झालेले) (Under Age)

एकूण वर्ग-4 ..Total			Class-IV
(राजपत्रित + वर्ग-3, 4) एकूण बेरीज	2	2	..Grand Total
(Gazetted + Class-3 and 4)	1	1	
	3	3	
	2	2	
	2	2	
	1	1	
	2	2	
	1	1	
	3	3	
	17	17	
	2	2	
	3	3	
	2	2	
	13	13	
	55	55	
	2	2	
	13	13	
	38	38	
	128	128	
	146	146	

कार्यक्रम क्रमांक 6**महाराष्ट्र विक्रीकर न्यायाधिकरण, मुंबई****प्रस्तावनात्मक**

मुंबई विक्रीकर अधिनियमान्वये दिनांक 1 सप्टेंबर 1947 मध्ये महाराष्ट्र विक्रीकर न्यायाधिकरण प्रस्थापित करण्यात आले आहे. महाराष्ट्र विक्रीकर न्यायाधिकरण हे विक्रीकर खात्याच्या अधिपत्याखालील सर्व करांच्या बाबतीत अंतिम न्याय प्राधिकारी आहे. न्यायाधिकरणाच्या आदेशान्वये विधिविषयक प्रश्न उच्च न्यायालयाकडे दाखल करण्याची तरतूद आहे.

घटना.— न्यायाधिकरणाचे सदस्य हे बहुधा न्यायसेवा व विक्रीकर सहआयुक्त यामधून निवडलेले असतात. जी व्यक्ती उच्च किंवा जिल्हा न्यायालयाचा न्यायाधीश आहे अशा व्यक्तीची अध्यक्ष म्हणून नेमणूक करण्यात येते. न्यायसेवेतील एक सदस्य व खात्यातील एक सदस्य मिळून एका खंडपीठाचे काम पाहतात. सध्या आठ खंडपीठे कार्यरत आहेत.

कामकाजाची पद्धती.— न्यायाधिकरणाची मुंबई येथे पाच, पुणे येथे दोन व नागपूर येथे एक खंडपीठ कार्यान्वित आहेत. न्यायाधिकरणपुढे अपील दाखल केल्यानंतर 3 ते 6 महिन्यांत ते सुनावणीसाठी येते. विस्तृत कार्यपद्धती किंवा तांत्रिकता यामुळे होणाऱ्या विलंबास वाव दिला जात नाही.

PROGRAMME No. VI**MAHARASHTRA SALES TAX TRIBUNAL****INTRODUCTION**

It is Judicial Tribunal constituted under the provisions of the Bombay Sales Tax Act, from 1st September 1947. The Sales Tax Tribunal is the final Appellate Authority in all tax matters under the various enactments implemented by Sales Tax Department. The Tribunal is the last fact finding Authority and only a reference on a question of law to the High Court is provided.

CONSTITUTION

Tribunal consists of Members mostly drawn from Judiciary and from Joint Commissioners from Sales Tax Department. A person who is or has been a High Court Judge or District Judge is appointed as President. One Judicial Member and One Department Member constitute One Bench. At present there are Eight Benches of Tribunal.

PROCEDURE AND METHOD OF WORKING

Tribunal has 5 benches at Mumbai, two benches at Pune and one bench at Nagpur. Cases are heard within 3 to 6 months from the date of filing. Delay on account of lengthy procedure or technicalities is avoided.

(दोन) अर्थसंकल्पीय तरतुदीबाबत कार्यक्रमनिहाय, प्रधानशीर्षवार व वित्तीय आवश्यकता दर्शविणारे विवरणपत्र
(ii) Statement showing the Objectwise Classification, Major Head and Financial Requirements

मागपी क्रमांक जी-१
Demand No. G-1
प्रधान शीर्ष-२०४० "विक्रीकर"
"२०४०-विक्रीकर" १०१-वसुलीचा खर्च (दोन) महाराष्ट्र विक्रीकर न्यायाधिकरण, मुंबई
"2040-Sales Tax" 101 Collection Charges (Two) Maharashtra Sales Tax Tribunal, Mumbai
Major Head-2040 "Sales Tax"

कार्यक्रम Programme	प्रत्यक्ष रकमा २०२२-२०२३ Actuals, 2022-2023		अर्थसंकल्प २०२३-२०२४ Budget Estimates, 2023-2024		सुधारित अंदाज २०२३-२०२४ Revised Estimates, 2023-2024		अर्थसंकल्प २०२४-२०२५ Budget Estimates 2024-2025	
	अनिवार्य Committed	२	अनिवार्य Committed	३	अनिवार्य Committed	४	अनिवार्य Committed	५
1								
उद्दिष्टनिहाय वर्गीकरण --								
Objective Classification--								
२०४० ००६२ विक्रीकर न्यायाधिकरण--अनिवार्य								
2040-0062 Sales Tax Tribunal-Committed								
०१ वेतन/Salaries	61088		22349		59228		138371	
०३ अतिकालिक भत्ता/Overtime Allowances	-		0		18		30	
०६ दूरध्वनी, वीज व पाणीशुल्क/ Telephone, Electricity and Water Charges	17		4		20		200	
१० कंत्राटी सेवा/Contractual Services	-		0		2000		3000	
११ देशांतर्गत प्रवास खर्च/ Domestic Travel Expenses	185		24		416		1500	
१३ कार्यालयीन खर्च/Office Expenses	1221		341		1759		8000	
१६ प्रकाशन/Publications	-		-		-		-	
१७ संगणकावरील खर्च/Computer Expenses	98		48		2100		8500	
२४ पेट्रोल, तेल, वगण Petrol, Oil, Lubricants	100		16		96		200	
२६ जाहिराती, विक्री आणि प्रसिद्धी खर्च Advertising, Sales and Publicity Expenses	-		0		0		30	
रूढ - बेरीज..	62709		22782		65637		159831	
Total Gross								
वजा - वसुली ..	-		-		-		-	
Deduct-Recoveries								
निव्वळ बेरीज..	62709		22782		65637		159831	

(तीन) महाराष्ट्र विक्रीकर न्यायाधिकरणाकडे विभागनिहाय दाखला व पक्षकारांची गैरसोय टाळण्यासाठी त्या-त्या विभागात न्यायाधिकरणाच्या नियतकालिक बैठका घेऊन निकालात काढलेली व प्रलंबित असलेली प्रकरणे दाखविणारे पत्र.

(iii) Regionwise Institutions disposal and pendency before the Maharashtra Sales Tax Tribunal, Mumbai which hold it's Sessions at Regional phase for the convenience of the appellants hailing from respective region.

तक्ता 1 TABLE I

प्रकरणांचे वर्णन Description of Cases	प्रलंबित प्रकरणे Opening Balance as Cases			सुरुवातीची प्रकरणे Institution Cases			दाखल झालेली प्रकरणे Disposal Cases			निकालात काढलेली प्रकरणे Disposal Cases			प्रलंबित प्रकरणे Pending Cases		
	2023	2024	2025	2023	2024	2025	2022-	2023-	2024-	2022-	2023-	2024-	2022-	2023-	2024-
	1	2	3	4	5										
विभाग: मुंबई/नाशिक															
व्हॅटसंबंधीचे अपील	..	378	384	382	97	60	35	91	62	45	384	382	372		
व्हॅटसंबंधीचे दुसरे अपील	..	2218	1988	2088	634	490	400	864	390	410	1988	2088	2078		
पुनरीक्षणासाठी अर्ज	..	10	1	1	0	0	0	9	0	0	1	1	1		
अपील	..	73	71	66	22	0	0	24	5	15	71	66	51		
दुसरे अपील	..	591	461	456	62	55	30	192	60	75	461	456	411		
निर्देशनासाठी अर्ज	..	85	99	109	19	20	0	5	10	10	99	109	99		
पुनःस्थापनेसाठी अर्ज	..	25	27	29	18	22	16	16	20	16	27	29	29		
दुरुस्ती करण्यासाठी अर्ज	..	81	85	78	21	15	15	17	22	35	85	78	58		
संकीर्ण अर्ज	..	289	186	236	177	190	180	280	140	210	186	236	206		
प्रवेश कर	..	8	5	5	0	0	0	3	0	1	5	5	4		
एकूण Total	..	3758	3307	3450	1050	852	676	1501	709	817	3307	3450	3309		
विभाग: पणजे/कोल्हापूर															
व्हॅटसंबंधीचे अपील	..	105	98	80	28	22	20	35	40	25	98	80	75		
व्हॅटसंबंधीचे दुसरे अपील	..	1630	1222	1272	373	350	210	781	300	320	1222	1272	1162		
पुनरीक्षणासाठी अर्ज	..	14	0	0	0	0	0	14	0	0	0	0	0		
अपील	..	14	7	7	0	0	0	7	0	0	7	7	7		
दुसरे अपील	..	162	166	156	54	35	15	50	45	35	166	156	136		
निर्देशनासाठी अर्ज	..	27	15	15	0	0	0	12	0	0	15	15	15		
पुनःस्थापनेसाठी अर्ज	..	12	1	2	3	3	3	14	2	2	1	2	3		
दुरुस्ती करण्यासाठी अर्ज	..	46	37	39	9	5	4	18	3	3	37	39	40		
संकीर्ण अर्ज	..	97	58	38	86	80	125	125	100	130	58	38	33		
प्रवेश कर	..	2	2	2	2	0	0	2	0	0	2	2	2		
एकूण Total	..	2109	1606	1611	555	495	377	1058	490	515	1606	1611	1473		
विभाग: नागपूर															
व्हॅटसंबंधीचे अपील	..	68	31	6	11	10	11	48	35	10	31	6	7		
व्हॅटसंबंधीचे दुसरे अपील	..	373	147	107	54	50	35	280	90	95	147	107	47		
पुनरीक्षणासाठी अर्ज	..	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
अपील	..	19	4	4	0	0	0	15	0	0	4	4	4		
दुसरे अपील	..	202	56	51	18	0	0	164	5	10	56	51	41		
निर्देशनासाठी अर्ज	..	37	18	24	0	12	10	19	6	0	18	24	34		
पुनःस्थापनेसाठी अर्ज	..	4	8	14	5	10	9	1	4	5	8	14	18		
दुरुस्ती करण्यासाठी अर्ज	..	25	11	21	3	22	20	17	12	10	11	21	31		
संकीर्ण अर्ज	..	43	13	23	29	35	30	59	25	30	13	23	23		
प्रवेश कर	..	3	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0		
एकूण Total	..	774	288	250	120	139	115	606	177	160	288	250	205		

विभाग: आरेंगाबाद													
व्हॅटसंबंधीचे अपील	..	0	5	4	6	0	0	1	1	0	5	4	4
व्हॅटसंबंधीचे दुसरे अपील	..	147	125	114	23	4	9	45	15	16	125	114	107
पुनरीक्षणासाठी अर्ज	..	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
अपील	..	9	12	10	7	0	0	4	2	3	12	10	7
दुसरे अपील	..	71	78	68	22	0	0	15	10	9	78	68	59
निर्देशनासाठी अर्ज	..	5	4	2	0	0	0	1	2	2	4	2	0
पुनःस्थापनेसाठी अर्ज	..	14	7	7	2	2	2	9	2	2	7	7	7
दुरुस्ती करण्यासाठी अर्ज	..	0	5	4	5	0	0	0	1	1	5	4	3
संकीर्ण अर्ज	..	13	9	10	9	5	5	13	4	4	9	10	11
प्रवेश कर	..	5	5	4	5	0	0	5	1	2	5	4	2
एकूण Total ..		264	250	223	79	11	16	93	38	39	250	223	200

**महाराष्ट्र विक्रीकर न्यायाधिकरणकडे 31 मार्च 2023, 31 मार्च 2024 व 31 मार्च 2025 रोजी
निकालात काढलेली व प्रलंबित असलेल्या प्रकरणांचे वर्गीकरण
तक्ता 2**

प्रकरणांचे वर्णन Description of Cases	एक वर्षाच्या आतील			दोन वर्षांच्या आतील			
	Less than 1 year		Less than 2 years	Less than 1 year		Less than 2 years	
	2022-2023 (Actual)	2023-2024 (Prob.)	2024-2025 (Exp.)	2022-2023 (Actual)	2023-2024 (Prob.)	2024-2025 (Exp.)	
	1	2	3				
(1) व्हॅटसंबंधीचे अपील VAT Appeal	..	47	35	30	77	71	75
(2) व्हॅटसंबंधीचे दुसरे अपील VAT IInd Appeal	..	378	370	340	490	575	554
(3) पुनरीक्षणासाठी अर्ज Revision Applications	..	1	0	0	0	1	0
(4) अपील Appeal	..	0	0	0	0	0	0
(5) दुसरे अपील Second Appeal	..	40	30	25	45	65	64
(6) निर्देशनासाठी अर्ज Reference Applications	..	15	10	11	0	0	0
(7) पुनःस्थापनेसाठी अर्ज Restoration Applications	..	9	7	8	4	6	9
(8) दुरुस्ती करण्यासाठी अर्ज Rectification Applications	..	14	12	6	19	15	14
(9) संकीर्ण अर्ज Miscellaneous Applications	..	71	75	85	37	60	40
(10) प्रवेश कर Entry Tax	..	0	0	0	0	0	0
एकूण Total	..	575	539	505	672	793	756
१/कोल्हापूर							

विभाग: पुण

(1)	व्हॅटसंबंधीचे अपील VAT/Appeal	..	17	7	6	26	7	6
(2)	व्हॅटसंबंधीचे दुसरे अपील VAT IInd Appeal	..	182	350	250	278	180	210
(3)	पुनरीक्षणासाठी अर्ज Revision Applications	..	0	0	0	0	0	0
(4)	अपील Appeal	..	0	0	0	0	0	0
(5)	दुसरे अपील Second Appeal	..	20	5	6	9	20	27
(6)	निर्देशनासाठी अर्ज Reference Applications	..	0	0	0	0	0	0
(7)	पुनःस्थापनेसाठी अर्ज Restoration Applications	..	0	0	0	0	0	0
(8)	दुरुस्ती करण्यासाठी अर्ज Rectification Applications	..	4	5	7	0	0	0
(9)	संकीर्ण अर्ज Miscellaneous Applications	..	9	7	6	28	11	9
(10)	प्रवेश कर Entry Tax	..	2	0	0	0	2	0
एकूण Total		..	234	374	275	341	220	252
पूर								

विभाग: नाग

(1)	व्हॅटसंबंधीचे अपील VAT/Appeal	..	0	1	1	6	4	2
(2)	व्हॅटसंबंधीचे दुसरे अपील VAT IInd Appeal	..	6	5	4	26	11	7
(3)	पुनरीक्षणासाठी अर्ज Revision Applications	..	0	0	0	0	0	0
(4)	अपील Appeal	..	0	0	0	0	0	0
(5)	दुसरे अपील Second Appeal	..	0	0	0	3	10	9
(6)	निर्देशनासाठी अर्ज Reference Applications	..	0	0	0	2	0	0
(7)	पुनःस्थापनेसाठी अर्ज Restoration Applications	..	2	4	4	0	0	0
(8)	दुरुस्ती करण्यासाठी अर्ज Rectification Applications	..	0	0	0	2	5	6
(9)	संकीर्ण अर्ज Miscellaneous Applications	..	2	7	4	3	7	6
(10)	प्रवेश कर Entry Tax	..	0	0	0	0	0	0
एकूण Total		..	10	17	13	42	37	30

(1) 2023-2024 ची आकडेवारी संभाव्य आहे. (2) 2024-2025 ची आकडेवारी अंदाजित आहे.

Classification in terms of cases pending as on 31st March 2023, 31st March 2024, 31st March 2025 before the Maharashtra Sales Tax Tribunal, Mumbai.

TABLE II

तीन वर्षांच्या आतील Less than 3 years			तीन वर्षांवरील above 3 years			एकूण Total		
2022-2023 (Actual) 4	2023-2024 (Prob.) 5	2024-2025 (Exp.) 6	2022-2023 (Actual) 4	2023-2024 (Prob.) 5	2024-2025 (Exp.) 6	2022-2023 (Actual) 4	2023-2024 (Prob.) 5	2024-2025 (Exp.) 6
50	75	77	210	201	190	384	382	372
550	589	634	570	554	550	1988	2088	2078
0	0	0	0	0	1	1	1	1
0	0	0	71	66	51	71	66	51
60	61	53	316	300	269	461	456	411
10	23	24	74	76	64	99	109	99
2	3	3	12	13	9	27	29	29
24	23	22	28	28	16	85	78	58
47	48	51	31	53	30	186	236	206
0	0	0	5	5	4	5	5	4
743	822	864	1317	1296	1184	3307	3450	3309
5	17	19	50	49	44	98	80	75
106	250	240	656	492	462	1222	1272	1162
0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	7	7	7	7	7	7
2	22	26	135	109	77	166	156	136
0	0	0	15	15	15	15	15	15
0	0	0	1	2	3	1	2	3
2	10	15	31	24	18	37	39	40
6	10	9	15	10	9	58	38	33
0	0	2	0	0	0	2	2	2
121	309	311	910	708	635	1606	1611	1473
0	1	1	25	0	3	31	6	7
16	20	6	99	71	30	147	107	47
0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	4	4	4	4	4	4
0	1	2	53	40	30	56	51	41
0	2	2	16	22	32	18	24	34
0	0	0	6	10	14	8	14	18
0	0	9	9	16	16	11	21	31
1	2	3	7	7	10	13	23	23
0	0	0	0	0	0	0	0	0
17	26	23	219	170	139	288	250	205

तक्ता 2--चालू

0	0	0	4	4	4	5	4	4
11	15	10	76	72	70	125	114	107
0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	12	10	7	12	10	7
0	0	0	71	68	59	78	68	59
0	0	0	4	2	0	4	2	0
0	0	0	7	7	7	7	7	7
0	0	0	5	4	3	5	4	3
1	2	2	8	4	5	9	10	11
0	0	0	5	4	2	5	4	2
12	17	12	192	175	157	250	223	200
893	1174	1210	2638	2349	2115	5451	5534	5187

तक्ता 3 TABLE III

विधिविषयक प्रश्नांची उकल करण्यासाठी उच्च न्यायालयात निकालात काढण्यासाठी प्रलंबित असलेली प्रकरणे
Statement showing pending cases to be referred to the High Court for deciding law point

विभाग : मुंबई, पुणे, नागपूर Division : Mumbai, Pune, Nagpur	2022-2023 प्रत्यक्ष Actual	2023-2024 संभाव्य Prob.	2024- 2025 अंदाजित Estimated
प्रारंभिक शिल्लक Opening Balance	2043	2007	2064
उच्च न्यायालयाकडे वर्षभरात दाखल झालेली प्रकरणे Cases admitted in High Court during the year	488	501	574
एकूण Total	2531	2508	2638
उच्च न्यायालयाने वर्षभरात निकालात काढलेली प्रकरणे Disposal during the year by the High Court	573	524	604

अखेरची शिल्लक .. Closing Balance	1958	1984	2034
-------------------------------------	------	------	------

तक्ता 4 TABLE IV

महाराष्ट्र विक्रीकर न्यायाधिकरणाने प्रमाणित प्रती पुरविल्याबद्दल मिळालेले उत्पन्न दाखविणारे प्रपत्र
Statement showing the Income received by the Maharashtra Sales Tax Tribunal in respect of certified copies

उत्पन्नाचे स्वरूप Nature of Income	2022-2023 प्रत्यक्ष	2023-2024 संभाव्य	2024-2025 अंदाजित	शेरा Remarks
1. प्रमाणित प्रतीपासून उत्पन्न Income on account of certified copies ..	4225	5000	6000	—

(तीन) कर्मचारीविषयक गोषवारा / (III) Personal Summary

पद व वेतनस्तर यांचे विवरणपत्र

पदनाम Designation	वेतनमान Scale of Pay	पद संख्या No. of Posts	पदनाम Designation
	2023-2024	2024-2025	
1	2	3	4
			1

मागणी क्र. जी-2, प्रधान शीर्ष-2040 विक्रीकर 2, महाराष्ट्र विक्रीकर न्यायाधिकरण, मुंबई.	Demand No. G-II, Budget Head-2040 Sales Tax (II) MAHARASHTRA SALES TAX TRIBUNAL, MUMBAI
राजपत्रित	Gazetted
1.अध्यक्ष	— — President
उच्च न्यायालयाचे / जिल्हा न्यायालयाचे सेवानिवृत्त न्यायाधीश.	70,290-1540-76,450 1 1 Retired High Court/District Judge
2.न्यायिक सदस्य जिल्हा न्यायाधीश.	57,700-1230-58930-1380-67,210 7 7 Member (i) For District Judge Grade pay in the Judiciary (Special pay) to be continued.
3.विभागीय सदस्य (राज्यकर सहआयुक्त).	1,18,500-2,14,100 (S-27) 8 8 Member For Joint Commissioner of State Tax
4.प्रबंधक (सहायक राज्यकर आयुक्त).	56,100-1,77,500 (S-20) 1 1 Registrar Asstt. Commissioner of State Tax

21	21
15	15
9	9
6	6
1	1
1	1
21	21
1	1
54	54

1	1
1	1
9	9
1	1
12	12
24	24

5. सहायक पब्लिक (राज्यकर अधिकारी).	41,800-1,32,300 (S-15)	3	3	Asstt. Registrar (State Tax Officer)
6. स्वीय सहायक	41,800-1,32,300 (S-15)	1	1	Personnel Assistant

एकूणTotal

अराजपत्रित - तृतीय श्रेणी Non-Gazetted - Class-III

1. लघुलेखक (उच्चश्रेणी)	41,800-1,32,300 (S-15)	Higher Grade Stenographer
2. राज्यकर निरीक्षक	38,600-1,22,800 (S-14)	State Tax Inspector
3. कर सहायक	25,500-81,100 (S-8)	Assistant
4. मुख्य लिपिक	21,700-69,100 (S-7)	Head Clerk
5. ग्रंथपाल	21,700-69,100 (S-7)	Librarian
6. लिपिक/टंकलेखक	19,900-63,200 (S-6)	Clerk-cum- Typist
7. वाहन चालक	19,900-63,200 (S-6)	Driver

एकूणTotal

अराजपत्रित - चतुर्थ श्रेणी Non-Gazetted - Class-IV

1. दफ्तरी	16,600-52,400 (S-3)	Daftary
2. हवालदार	16,600-52,400 (S-3)	Hawaladar
3. नाईक	16,600-52,400 (S-3)	Naik
4. नोटिसवाहक	16,600-52,400 (S-3)	Notice Server

5. चपराशी 15,000-47,600 (S-1)Peon

एकूणTotal

एकूण बेरीज : (दोन) महाराष्ट्र विक्रीकर न्यायाधिकरण 99 99

Grand Total-(ii) Maharashtra
Sales Tax Tribunal

कार्यक्रम क्रमांक 7

राज्यकर उपायुक्त (जनसंपर्क) कार्यालय, मुंबई

राज्यकर उपायुक्त (जनसंपर्क), मुंबई कार्यालयाकडून वस्तू व सेवाकर विभागाच्या इमारत बांधकाम, दुरुस्ती, स्वच्छता व साफसफाई, सुरक्षा इत्यादी कामांच्या प्रस्तावावर कार्यवाही केली जाते व त्या अनुषंगाने संबंधित कामांवर देखरेख करण्यात येते. त्यानुसार महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळ व सार्वजनिक बांधकाम विभागामार्फत सद्यःस्थितीत चालू असलेली महत्त्वाची कामे पुढीलप्रमाणे आहेत :

Deputy Commissioner (PRO), Mumbai proceeds the proposals of building constructions, repairing, cleaning, security etc. of GST Department and accordingly oversees the respective works.

Accordingly, currently important works under MSRDC and PWD are as under :

महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळ - कार्यक्रमांतर्गत कामे

अ. क्र.	कार्यालय	विवरण
1	2	3

- 1 वस्तु व सेवाकर भवन, वडाळा, मुंबई येथील इमारतीसह अप्रत्यक्ष कर प्रबोधिनी, शासनाची विविध कार्यालये व शासकीय निवासस्थानांचे बांधकाम करणे.
- मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य यांच्या अध्यक्षतेखालील उच्चाधिकार समितीने दिनांक 3 सप्टेंबर 2020 च्या बैठकीमध्ये महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळामार्फत प्रस्तावित वस्तु व सेवाकर भवन, वडाळा, मुंबई येथील नवीन इमारतीसह अप्रत्यक्ष कर प्रबोधिनी, शासनाची विविध कार्यालये व शासकीय निवासस्थानांचे बांधकाम करण्याच्या रुपये 1,756.70 कोटी खर्चाच्या ढोबळ अंदाजपत्रकास मान्यता दिली आहे. त्यानुसार सदर रुपये 1,756.70 कोटी खर्चाच्या अंदाजपत्रकास शासनाच्या दिनांक 22 सप्टेंबर 2020 रोजीच्या जापनाम्वये प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली आहे. सदर कामाकरिता सन 2023-24 या आर्थिक वर्षाकरिता रुपये 100 कोटी निधीची तरतूद करण्यात आली होती. सदर तरतूदीच्या अनुषंगाने 100 टक्के मर्यादित निधी वितरित करण्यात आला असून सदर निधी महामंडळाकडे वर्ग करण्यात आला आहे.

सदर कामाकरिता पावसाळी अधिवेशन (दुसरे) 2023 मधील पूरक मागणीद्वारे रुपये 250 कोटी निधीची पूरक मागणी मंजूर करण्यात आली असून त्यापैकी रुपये 100 कोटी निधी वितरित करण्यात आला असून सदर निधी महामंडळाकडे वर्ग करण्यात आला आहे. सन 2023-24 मधील खर्चाच्या पूरक मागण्या डिसेंबर 2023 चे तृतीय (हिवाळी) अधिवेशनात रुपये 250 कोटी निधीची पूरक मागणीचा प्रस्ताव शासनास सादर करण्यात आला आहे.

तसेच सदर कामाकरिता सन 2024-25 या आर्थिक वर्षाकरिता महामंडळाच्या मागणीनुसार रुपये 17042.59 लक्ष निधीची तरतूद प्रस्तावित करण्यात आली आहे.

Maharashtra State Road Development Corporation - Planned Works

Sr. No.	Office Location	Description
------------	-----------------	-------------

1	2	3
		<p>1 Construction of proposed Wadala GST Bhavan, Indirect Tax Academy, Various Government Offices and Government Residences.</p>

The proposal amount to Rs. 1756.70 crores for construction of proposed Wadala GST Bhavan, Indirect Tax Academy, Various Government Offices and Government residences got administrative approval *vide* memorandum, dated 22nd September 2020. The provision of Rs. 100 crores has been made in 2023-24 for the said work. As per the said provision, fund has been disbursed and the said fund has been transferred to MSRDC, Mumbai.

As per Supplementary demand in monsoon session at Assembly 2023, Rs. 250 crores has been approved out of which Rs. 100 crores have been disbursed and the said funds have been allocated to the MSRDC, Mumbai. As per Supplemantary demand proposed in Winter session of Assembly 2023, a proposal of Rs. 250 crores has been submitted to Government.

As per demand the MSRDC provision for the F. Y. 2024-25 of Rs. 17042.59 lakh has been proposed for the said work.

सार्वजनिक बांधकाम विभाग - अनिवार्य कामे

अ. क्र.	कामाचे नाव	विवरण
1	2	3
1	कल्याण येथे वस्तू व सेवाकर कार्यालयाकरिता नवीन स्वतंत्र इमारतीचे बांधकाम करणे.	कल्याण येथे वस्तू व सेवाकर कार्यालयाकरिता नवीन स्वतंत्र इमारतीचे बांधकामाकरिता रुपये 1,971.26 लक्ष निधीच्या खर्चास दिनांक 4 ऑगस्ट 2023 च्या शासन निर्णयान्वये प्रशासकीय मान्यता प्राप्त झाली आहे. सदर कामाकरिता सन 2024-25 या आर्थिक वर्षाकरिता रुपये 590.00 लक्ष निधीची तरतूद प्रस्तावित करण्यात आली आहे.
2	चंद्रपूर येथील वस्तू व सेवाकर भवनाचे बांधकाम करणे. (G+3)	वस्तू व सेवाकर विभागाच्या चंद्रपूर येथील वस्तू व सेवाकर भवनाच्या बांधकामासाठी रुपये 2143.16 लक्ष खर्चाच्या कामास दिनांक 15 मे 2017 रोजीच्या शासन निर्णयाद्वारे प्रशासकीय मान्यता प्राप्त झाली होती. सदर कामाकरिता सन 2023-24 च्या आर्थिक वर्षाकरिता रुपये 93.50 लक्ष निधीची तरतूद करण्यात आली होती. सदर तरतूदीच्या अनुषंगाने 100 टक्के मर्यादेत निधी वितरित करण्यात आला आहे. सदर कामाकरिता आजमितीस रुपये 2,143.05 लक्ष निधी वितरित करण्यात आला आहे.
3	अमरावती येथील वस्तू व सेवाकर भवनाचे बांधकाम करणे. (G+6)	अमरावती येथील वस्तू व सेवाकर भवनाचे बांधकामासाठी रुपये 1355.25 लक्ष इतक्या खर्चाच्या अंदाजपत्रकास दिनांक 27 मे 2019 रोजीच्या शासन निर्णयाद्वारे प्रशासकीय मान्यता प्राप्त झाली होती. या कामाकरिता सन 2023-24 च्या आर्थिक वर्षाकरिता रुपये 249.19 लक्ष निधीची तरतूद करण्यात आली होती. सदर तरतूदीच्या अनुषंगाने 100 टक्के मर्यादेत निधी वितरित करण्यात आला आहे.

Public Works Department - Non Planned Works

Sr. No.	Office Location	Description
1	2	3

-
1	GST Office Kalyan,
New Separate Building
Construction Work.	The proposal of GST Office Kalyan, New Separate Building Construction Work amounting to Rs. 1,971.26 lakhs has got administrative approval <i>vide</i> GR, dated 4th August 2023. Provision for the F. Y. 2024-25 worth Rs. 590 lakhs has been proposed for the said work.
2	Construction of new
GST Bhavan building at
Chandrapur.	The proposal of construction of new State Tax Building at Chandrapur amounting to Rs. 21.43 crores has got administrative approval <i>vide</i> G. R., dated 15th May 2017. Provision of Rs. 93.50 lakhs has been made in 202324 for the said work. As per the said provision, 100 per cent fund is disbursed <i>i.e.</i> Rs. 2,143.05 lakhs has been disbursed till date for the said work.
3	Construction of new
GST Bhavan building at
Amravati.	The proposal for Construction of new GST Bhavan at Amravati amounting to Rs. 13.55 crores got administrative approval <i>vide</i> memorandum, dated 27th May 2019. Provision of Rs. 249.19 lakhs has been made in 2023-24 for the said work. As per the said provision, 100 per cent fund has been is disbursed.
-